

Jesəwa MƏNCAU

Maləmce mala *Jesəwa* ka kəbicaú na amur kutio mala amə Isərayila a nzali Kan'ana andə â mənana à ê a bəkú mana Jesəwa nda bəwaməgule malea, mənana aki Musa ka. Agirkumban mənana à twal hakkilo aba mənía yì maləmce ka, à nda ka yàl nkaring Nggeasala Jodan, andə kpa mala Jeriko, andə munəo a Ai, andə kwakita kùrcáu abəshe anre Bakuli andə abwana male. Cau məgule aba maləmce mənía mənana abwana sùrəi pepè ka nda mənana ama, <<Wu twal yalung, bwa mənana wun nə kpate ka. Mim sənə amə'bala mem ngga, səm nə kpata Yahweh.>> (Jes 24:15)

Agir mənana a baləi ka

Li nzali Kan'ana 1:1--12:24

Gakki nzalinì 13:1--21:45

1. Nzali mənana a takuli mala Nggeasala Jodan ngga 13:1-33

2. Nzali mənana a njar-nzali mala Nggeasala Jodan ngga 14:1--19:51

3. Anggea-là ban àwá 20:1-9

4. Anggea-là mala amə'Lawi 21:1-45

Atau mala takuli nyar a bu-nzali malea 22:1-34

Cau tsəkban-andà mala Jesəwa 23:1-16

Kwakita kùrcáu abəshe a Shekem 24:1-33

Bakuli pē Jesəwa gara mala li nzali Kan'ana

¹ Anzəm lú mala Musa guro mala Yahweh ka, Yahweh nacau nə Jesəwa muna-bwabura mala Nun, yì mæpe Musa gbasha, ama,

² <<Guro mem Musa, pangɲənalú. Acemani ka, lo, we wunə abwana man kat, wu yàlle a nkaring Nggeasala Jodan man, aban ká a nzali mənana mə nə pea wia, yìà amə Isərayila ka.

³ Kəla mənana ən ne Musa ka, ban mənana kat a tsək bakusəo kàm ngga, ən pano wi.*

⁴ Nzong-nzali mənana nə duk ma'wun ngga,† nə twal a babondo a njar-kúnmur, sə nə ká a ban Ankono Lebano mənía a njar-nza ka. Sarəa male nə lo a kún nggeasala mægule, yì Nggeasala Yiufəretis a njar-takuli, andə nzali mala amə'Hitti kat, kya puro a bui mala kpa mala pwari a kún ‡Nggeamùr Mægule.

⁵ <<Kəbwa pà kàm kārəa nə cam a kúnó dāng aba do mô kat.§ Kəla mənana mə nda atà Musa ka, anggo sə mə nə pà atò. Pà mə nə pələò nzəmam dāng, pà mə nə nyio dāng.

⁶ <<Cam kàngkàng, sə bə məsəo candəe, acemənana a nda awu nə dupi amənia yì abwana ka a dəmba, bəà lì nzali mana ən kánbì akeà mə nə pea wia ka.

⁷ Cam kàngkàng, sə bə məsəo candə pepè. Tsəkiro wu pak gír mənana kat nda kam aba nggurcau mana guro mem, yì Musa pò ka. Kəa kyanggi wi, ko atà buo mə'nggare, ko buo məli

* **1:3 1:3** Balli aba: Nggur 11:24-25. † **1:4 1:4** Balli aba: Tite 15:18; Pur 23:31; Bal 34:3-12. ‡ **1:4 1:4** Nggeamùr Mægule ko Nggeamùr Mediterani. § **1:5 1:5** Balli aba: Nggur 7:24.

dàng. Anggo sə awu nə kum lidəm̄ba a ban mənana kat awu nə ká kàm ngga.

⁸ Mənia yì Maləm̄ce mala Nggurcau ka,* bə̄ kəa nying kuno dàng. Awu nə nggə ndalì amurì a bəbumo, du andə pwari,† ace mənana wu tsəkiro, wu kpata agir mənana kat à giləia abaləi ka. Anggo sə awu nə hangəli aba gír mənana kat a pakkiyi ka, sə awu nə kum lidəm̄ba pepè.

⁹ Mənia ka nda nzongcau mem, cam kàngkàng, sə bə̄ məsəo candəe! Cè bangciu pakko, ko bə̄ bəbumo bungì dāng. Acemənana Yahweh Bakuli mō ka nda atò, a koya ban na awu nə ká kàm ngga.>>

¹⁰ Pələ Jesəwa banggi amə'sàrəban mala abwe ama:

¹¹ <<Wu kùtì aba kàttì, sə wu banggi abwana ama, <Wu alita bamur rə wun kwarbəri mənana wun nə bwalô a bu wun ngga. Aba nongrjo tàrú, tite a yalung ngga, wun nə yàllí Nggeasala Jodan kani, wun nə ká ace ak nzali mənana Yahweh Bakuli ma'wun kə pà wun bə̄ duk girkuma ma'wun ngga.> >>

¹² Sə amə'tàu mala Ruben, andə amə'tàu mala Gad, andə gauwa-tsùrú mala amə'tàu mala Manasa ka, Jesəwa banggia wia ama,

¹³ <<Bə̄ balə wun kasəa arə nzongcau mənana Musa, yì guro mala Yahweh pà wun ama: <Yahweh Bakuli ma'wun nə pà wun usələo, sə nə pà wun nzali mən̄ia ka.>

* **1:8 1:8** Balli aba: Nggur 31:10-13; Jes 8:32; 24:26-28. † **1:8 1:8** Balli gbal aba: Ang 1:2; 119:15.

14 Amālá wun, andə amuna məkeke ma'wun, andə agirkusəu ma'wun nə ue kani aba nzali mənana Musa pà wun a nkaring Nggeasala Jodan a njartakuli ka, səama aburana amə'lwa ma'wun mənana à marəna rəia ace lwa ka, duməna púp à nə aki amə'eam wun dəmba, à nə yàllí Nggeasala Jodan, ace bwalia wia kàm,

15 shebè Yahweh pànî amə'eam wun usələo kəla mənana pà wun ngga, sə yia gbal ka à angɲa nzali mənana Yahweh 'Bakuli malea kə pea wia bə duk girkuma malea ka. Anzəm mənə ka sə wun nə nyare, wun nə yia do a nzali ma'wun mənana Musa, guro mala Yahweh pà wun a nkaring mala Nggeasala Jodan a njar-takuli ka.>>

16 Pələa à earî Jesəwa ama, <<Cau mənana kat a bangga səm ngga, səm nə pè, sə ban mənana kat a túr səm kàm ngga səm nə ká.

17 Kəla mənana səm okî Musa abalə agir kat ka, anggo sə səm nə okô. Eare ma'səm ngga nda mənana ama, bə Yahweh 'Bakuli mô pà atò kəla mənana pà atà Musa ka!

18 Bwa mənana kat mgbicau arə nzongcau mò sə binə kpata acau mò ka, à nə wal-luí. We ka cam kàngkàng, sə bə məsəo candəe.>>

2

Jesəwa tasə amə'shenzə-nzali a Jeriko

1 Pələa Jesəwa muna-bwabura mala Nun tasə aburana bari, amə'shenzə-nzali, aba səmbərəa a Shitim. Sə pea wia cau ama, <<Wu kyane, wu kya shenzə nzalinì, andə Jeriko.>> Pələa à wario sə à

yi kúti a bala mala bè bwama mənana nda atarəi, lùlləi ama Rahap ka, sə à sulə abanì.

² Cau wari aban murəm Jeriko, ama, <<Səni, abea amə Isərayila yina kani yalung nə du man ace shenzə nzali mənia ka.>>

³ Pələa murəm Jeriko tasəban nə mənia yì cau ka aban Rahap, ama, <<Pusə aburana mənana à yiu a bano, sə à yi kúti a bala mò ka, acemənana à yiu ace shenzə nzali man kat.>>

⁴ Səama bwame ka warinanə aburana mənia bari ka kya səmbərənia. Pələa na ama, <<Məsəcau, aburane yiu a banam, sə mim ngga ən sùrə ban mənana à pur kàm ngga dàng.

⁵ Lang malanə bik bu-pwari mənana à nə gír kún nggea-là nəi nə du ka, aburane puro. Ən sùrə ya bù-ban na à twalo sə à u ka dàng. Wu pyangnə atea akaurəa, wun nə bwaltea!>>

⁶ (Sə yì ka angğa dəmba eamsənia a múr-kurəm sə səmbərənia a tərta akurri záng mənana anzəia a múr-kurəm ngga.)

⁷ Nda aburana man puro aban ká pyangnəata amə'shenzə-nzali man a njargula ká a Nggeasala Jodan a ban yáli nkaring mür. Lang amə'pyangnəatau uməna ani ka, kún nggea-là ka à gírì.

⁸ Kaniama aburana man nə o a ntulo ka Rahap eau abania a múr-kurəm,

⁹ sə banggia wia ama, <<Ən sələna ama Yahweh pana wun mənia yì nzali ka, sə nggea bangciu ma'wun bwaləna səm, sə dəm ngga abwana mənana à ndanədo aba nzali mənia ka yiləmia o ace banga wun.

¹⁰ Səm ongŋəna cè sonzəo mala Nggeamùr Nzuno mənana Yahweh sonzəi abadəm wun lang wu purî bá nzali Masar, andə gir mənana wu pàkkî amurəma bari mala amə'Amor, yia Sihon andə Og a nkaring Nggeasala Jodan, mənana wu kidikia kat-kat ka.

¹¹ Lang səm okce ka, bum səm tükimur, sə koyan ngga babumi bungio atəcau ma'wun. Acemənana Yahweh Bakuli ma'wun ngga, nda Bakuli mana nda a kuli a murû, sə nda mana a banza a nzali ka.

¹² Ado ka, ida wu kánbàm nə lullə Yahweh ama, kəla mənana ən ləmdəa wun pəməboarne ka, wun gbal ka wun nə ləmdə pəməboarne arə bala mala tárrám. Wu pam gir'ləmdəa məbafoe

¹³ ama, wun nə amsə yiləmi tárrám andə nggem andə amə'eambam, andə abwana mənana amalea na kat ka, sə wun nə akmúr səm a bù lú.>>

¹⁴ Sə aburane banggi wi ama, <<Bə a arce tər yiu ma'səm raka, səm nə ləmdəo pəməboarne andə doməsəcau lang Yahweh nə yia pə nzali mənəia a babù səm ngga. Bə kə bwa wal-lueó ko amə'bala mò ka, səm gbal ka bə səm wũ.>>

¹⁵ Nda Rahap suləia a nzali nə nggur a məsəkurəm ngga. (Bala male mənana duk kam ngga à bə arə sheran mala nggea-là.)

¹⁶ Sə banggia wia ama, <<Wu dəshi ban ankono, ace mənana amə'pyangnəata wun bəà kəa kum wun dāng. Wu səmbərə kano nongŋo tarú she bəà nyarna ka. Nənzəmò ka wun nə gandə bwal njar ma'wun wun nə o.>>

¹⁷ Aburane ne wi ama, <<Kána mənəia a tsək

səm, səm kánbo ka, pà nè bwal səm dāng, shebè a lumsəna amənia yì acautsəa ka:

¹⁸ Lang səm yina nə rəcandəa mala lwa arə nzali ma'wun ngga, kùr mənía yì nggur məbangɲe ka arə məsəkurəm mənana a sulə səm kam a nzali ka, sə wu ramba à tárró, andə nggo, andə amə'eambo, andə abwana mənana kat à ndanədo a bala mala tárró ka, abanbwáná a bala mò.

¹⁹ Bwa mənana nying bala mò ka, yì na mənana wal bamurì ka. À pà nè tsəka səm cau arə səm aba mənə ka dāng! Sə bə bwa ka nda atò a bala sə məbane kumi ka, nkile na amúr səm.

²⁰ Səama bə a pusəta səm, a ne abwana gír mənana səm yiu ace ka, kána mô mənía a tsək səm, səm kánbo ka, pà nè bwal səm dāng.>>

²¹ Pələa Rahap bang ama, <<Kəla mana cau ma'wun bang ngga, bə do anggo.>> Nda tasəia bəà u ka, sə à bwal njar à o. Pələa kùr nggur məbangɲe arə məsəkurəm.

²² Lang à longɲa ka, à o amur ankono sə à kya ue kam nongɲo tàrú she lang amə'pyangnəatea nyarna ka. Amə'pyangnəatea altea arə abān kat a njargula sə à kumia dāng.

²³ Pələa aburana mənía bari ka à nyare. À suləi múr ankono, à yì yàl a nkaring nggeasala sə à yiu aban Jesəwa muna-bwabura mala Nun. À banggi wì gír mənana kat kumia ka.

²⁴ À ne Jesəwa ama, <<Bafo Yahweh pana nzali mənía kat ka a babù səm! Abwana mənana à do a nzalini kat ka yiləmia na aba ən'o ace bangga səm!>>

3

Yàlî Mùr Jodan

¹ Nə dəmbəri dīdʔal ka, Jesəwa andə amə Isərayila nying Shitim, sə à yiu a Nggeasala Jodan, ban mənana à tsək kàttì sə nənzmò ka à nə yàl a nkaring ngga.

² Anzəm anongŋo tàrú ka, abwana-məgule gya aba kàttì kat,

³ aban pe abwana nzongcau ama: <<Lang wu sənəna Akwati Kùrcau mala Yahweh, Bakuli ma'wun, andə apəris, andə amə'Lawi na aban twale ka, wun nə nying ban mənana wu ndakam ngga, wun nə kpate.

⁴ Anggo, sə wun nə sùrè njar mənana wun nə ká ka, acemənana, wu pələma a mənía yì njar a kə fara dāng. Səama, wu cam zak, bə nre wun andə Akwati bə pa kəla, sauwa mala bakusəu á-tàrú; cè wu na ama, wun nə gbàshìbani tù dāng.>>

⁵ Pələa Jesəwa banggi abwana ama, <<Wu tàr bamur rə wun aba doməfele, acemənana lí ka, Yahweh nə pàkki agir-ndələki abalə wun.>>

⁶ Jesəwa pələa banggi apəris ama, <<Wu twal Akwati mala Kùrcau, wu akì abwe damba aban ká nēi.>> Nda à twal Akwati mala Kùrcau aban ká nēi abadəm abwe ka.

⁷ Pələa Yahweh banggi Jesəwa ama, <<Yalung ngga, mə nə tita tsəo, wu dum nə gulo a məsə amə Isərayila kat, ace mənana bəà sələ ama, kəla mana ən pa atà Musa ka, anggo sə mə nə pa atò.

⁸ Banggi apəris mana à twalkiyi Akwati Kùrcau ka, ama: <Lang wu bwaləna kun-gwanyì mala

Nggeasala Jodan ngga, wu kùtí a mùr, sə wu cam nggam piu.> >>

⁹ Pələa Jesəwa banggi amə Isərayila ama, <<Wu yiu kani, wu kwakikir wun arə cau mala Yahweh, Bakuli ma'wun.

¹⁰ <<Ani sə wun nə sələ ama, Bakuli məyiləmui ka, nda abalə wun, sə dəm ngga, nə məsəcau, nə pər amə'Kan'ana, andə amə'Hitti, andə amə'Hivi, andə amə'Periz, andə amə'Girgash, andə amə'Amor, andə amə'Jebus, abadəm wun.

¹¹ Wu səni, Akwati Kùrcəu mala Mətala banza kat ka, ndo nə aka wun dəmba, nə kùtí aba Nggeasala Jodan.

¹² Ado ka, wu twal aburana lum-nong-bari abalə atəu mala amə Isərayila, bwa mwashat a koya təu.

¹³ Sə lang apəris mənana à kə twal Akwati mala Yahweh, Mətala banza kat, nə tsək kusəia a mùr mala Jodan ani ka, mùr mala Jodan mana kə bangja aban yiu ka, nə kasəa, pà nə nggə bang dāng sə nə ram gum-gum.>>

¹⁴ Lang abwe nyìngjənà kàttì, ace ká yàllì mùr Jodan ngga, apəris mana à twalkiyi Akwati Kùrcəu ka, à akì abwe dəmba aban o.

¹⁵ A kùnì pwangiagir-baban kəla man adyan ngga, nda bàkú mana mùr-longja mala Nggeasala Jodan kə lumsəna ban nài ka. Kat andə amani anggo ka, lang apəris mana à twalkiyi Akwati, à yi bwaləna Nggeasala Jodan, sə kusəia jena kùn mùr ani ka,

¹⁶⁻¹⁷ mùr mana kə bang aban yiu nəbania ka, kara came, kə bang dāng. Ram gum-gum a bansauwa a bè nggea-là mana à tunəki ama,

Adam, tù a ban Zaretan ngga. Sə mùr mana kə
 ɓangɗa aban o nə'nzali, aban ká Nggeamùr mala
 Araba (mana à tunəki ama, Nggeamùr Tubamur*
 ka), kasə kat-kat. Sə apəris mana à twal Akwati
 Kùrcau mala Yahweh ka, à cam kàngkàng amur
 nzali mə'ime, a tsùrú mala Nggeasala Jodan. Amə
 Isərayila kat ka, à gya, à kúti amúr nzali mə'ime,
 ba eauwe mala abwe puppup a nkaring. Anggo,
 sə abwana yàl a nkaring a ban mana à kə sən
 ɓaməsəarəia andə Jeriko ka.

4

Atali lum-nong-bari mala kasəbaləu

¹ Lang ɓwapəndəa puppup maləna yàlɪ nkar-
 ing Nggeasala Jodan ngga, Yahweh bangcau nə
 Jesəwa ama,

² <<Tàr aburana lum-nong-bari abalə abwe, ɓwa
 mwashat a koya tàu,

³ sə wu banggia wia ama, <Wu imsəki atali lum-
 nong-bari aba tsùrú mala Nggeasala Jodan, a ban
 mənana akusə apəris cam kam kàngkàng ngga; wu
 eamsəia atà wun wu kya tamsəkia a ban mənana
 wun nə tsək kàttì kam a dù man yalung ngga.> >>

⁴ Pələa Jesəwa tunə aburana lum-nong-bari
 mənana à tària abalə amə Isərayila ka, mwashat
 a koya tàu.

⁵ Jesəwa banggia wia ama, <<Wu kutio wu
 kyane a tsùrú mala Nggeasala Jodan, a ɓadəm
 Akwati mala Yahweh ʔakuli ma'wun, sə koyan
 atà wun ngga ɓè loasə tali mwashat ɓè twali a

* **3:16-17** 3:16-17 *Nggeamùr Tubamur* ko Luna Nggeamùr.

nkpamtari; atali lum-nong-bari kat-kat kəla mana lakkì mala atau mala amə Isərayila pàk ka.

⁶ Atali mən̄ia ka, à nè duk gir'ləmdəa abalə wun. Lang amuna ma'wun nè dī wun a damba ama, <Mana nda balə amən̄ia yì atali aban wun?>

⁷ Pələa wun nè banggia wia ama, <Nda acemənana mùr Nggeasala Jodan kasəa, lang Akwati Kùrcau mala Yahweh bik kún mur ka. Lang Akwatinī yàllī Nggeasala Jodan ngga, mùr Jodan kasəa.> Acemani ka, amən̄ia yì atali ka, à nè duk gir kasəbaləu aban amə Isərayila tətək.>>

⁸ Amə Isərayila pǎ kəla mənana Jesəwa banggia wia ama bəà pàk ka. Kəla mənana Yahweh banggi Jesəwa ka, à twalki atali lum-nong-bari aba tsùrú mala Nggeasala Jodan, mwashat ace koya tàu mala amə Isərayila. À eamsəia ateà aban ká kàtti sə à kya tsəia kàm.

⁹ Dəm ngga Jesəwa tamsəki atali lum-nong-bari a tsùrú mala Nggeasala Jodan, a ban mənana akusə apəris mana à twal Akwati Kùrcau cam kam ngga. Sə à ndakam a banì ba yalung.

¹⁰ Apəris mana à twal Akwati ka, à cam aba tsùrú mala Nggeasala Jodan ba masələata koyagir mənana Yahweh tsəkī Jesəwa nzongcau bə banggi amə Isərayila ka; à kpata gir mənana kat Musa tsəki Jesəwa nzongcau arəia ka. Sə abwe yàl a nkaring akaurəa.

¹¹ Sə lang bwapəndəa kat malna eauwe ka, Akwati mala Yahweh andə apəris eauwe a baməsə abwe.

¹² Aburana mala tàu mala Ruben, andə tàu mala Gad, andə gauwa-tsùrú mala tàu mala Man-

asa ka, à eau aba kùrrəu a badəm amə Isərayila, kəla mana Musa banggia wia ka.

¹³ Abwana kəla á-lumi-ine aba kùrrəu eauwe a badəm Yahweh ace ká lwa a bawanban mala Jeriko.

¹⁴ A mənə yì pwari ka, Yahweh gusələce Jesəwa a baməsə amə Isərayila kat; sə à banggi wi kəla mana à banggi Musa ka, aba do-yiləmu male kat.

¹⁵ Yahweh ne Jesəwa ama,

¹⁶ <<Banggi apəris mənana à twal Akwati Kùrcau ka, bəà eapi Nggeasala Jodan.>>

¹⁷ Sə Jesəwa sə'arə apəris ama, <<Wu eapi Nggeasala Jodan!>>

¹⁸ Lang apəris mənana à twal Akwati Kùrcau mala Yahweh eapənì tsùrú mala Nggeasala Jodan sə bakusə apəris eauna a nza ka, mùr Nggeasala Jodan nyar a banì, sə ali a kun-gwanyi, kəla mənana dídya ka.

¹⁹ Abwe eapi Nggeasala Jodan a lumia nongno mala zongno mədəmbe, sə à kya duk kàtti a Gilgal, a nkanggari Jeriko a buì mala takuli.

²⁰ Jesəwa tamsəki aməno yì atali lum-nong-bari mənana à pwanía aba Nggeasala Jodan ngga, a Gilgal.

²¹ Sə banggi amə Isərayila ama, <<Lang amuna ma'wun nə diki atárrià a dəmba ama, <Mana ndà balə amənia yì atali ka?>

²² Pələa wun nə banggi amuna ma'wun ama, <Isərayila yàl nkaring Nggeasala Jodan mənía amúr nzali ima.>

²³ Acemənana Yahweh 'Bakuli ma'wun imsə mùr mala Nggeasala Jodan abadəm wun she lang wu eauna a nkaring ngga. Nda kəla mana Yahweh

Bakuli ma'wun pàkkî Nggeamùr Nzuno, mənana iməsəi abadəm səm she lang səm eauna a nkaring ngga.

²⁴ Pàk mənəia ka ace mənana abwapəndəa mala anzali banza kat ka bəà sələ ama, bu Yahweh ka ndanə rəcandəa, sə bə wu banggi Yahweh Bakuli ma'wun tətək.>>

5

Kasə-batau a Gilgal

¹ Lang amurəma kat mala nzali Amor mənana a njar-nzali mala Nggeasala Jodan, andə amurəma mala nzali Kan'ana mənana à do a kún nggeamùr ok cau mala sonzəo mala múr nggeasala mana Yahweh sonzəi abadəm amə Isərayila bə yàlle malea a nkaring ngga, babumia tùmùr sə yiləmia o atəcau mala bangciu mana bwalia arə amə Isərayila ka.

² A bàkú mənəo ka Yahweh banggi Jesəwa ama, <<Pàk abyau mə'kún-cauwe nə tali-candəa, sə wu kasəi amuna-burana mala amə Isərayila batea, baria kasə-batau mala amə Isərayila.>>

³ Nda Jesəwa pàk abyau mə'kún-cauwe nə tali-candəa sə kasəi amuna-burana mala amə Isərayila batea a Gibiyat-haralot* ka.

⁴ Sə mənəia ka nda gır mənana tsəa sə Jesəwa kasəia wia batea ka: abwana mənana kat à puri Masar, mənana aburana na ka, yia aburana mənana à nda ka amə'lwa ka, à wuki kat a babondo a njar, anzəm mənana à purni Masar ka.

* **5:3 5:3** *Gibiyat-haralot* ka nda <<Nkono nggú-batau.>>

⁵ Kat andə amani ama abwana mənana kat à purî Masar ka à kasəia wia batea ka, amuna mənana à bəlia a babondo a njar, lang à purî Masar ka, à kasəi wia batea dāng.

⁶ Amə Isərayila gāli aba pədanban bà apələa lumi-ine, gandəa amə'lwa malea mənana à purî Masar ka à wuki kat, acemənana à kwakikiria arə gi Yahweh raka. Yahweh kánbia wia ama pà nə earia wia bəà sən nzali mənana akdəmba kánbi akeā ama nə pà səm ngga dāng, yì nzali mənana kiura andə mur'nyi kə bang kəm ngga.

⁷ Amunia mənana loasəia à yì ak bancame malea ka, à nda mənana Jesəwa kasəia wia batea ka. Yià ka à kum kasə-batau dāng acemənana à kasəia wia batea a njar dāng.

⁸ Lang à maləna kasəi aburana mala Isərayila batea puppup ka, à ueo a ban mənana à ndakam a kàtti ka, ba sonzəo mala anpenye.

⁹ Yahweh banggi Jesəwa ama, <<Yalung ngga ən dēnggəlina kəsəkea mala Masar mana amúr wun ngga, uməna.>> Nda à tunə bāni ama †Gilgal ba yalung.

Lamsan Yàlîmurû mədəmbe a Kan'ana

¹⁰ Lang amə Isərayila na a là-gumli a Gilgal, a bəwanban mala Jeriko ka, à pàk lamsan mala Yàlîmurû nə pwarikpəra a lum-nong-inea pwari mala zongjoni.

¹¹ Lang à malna lamsan Yàlîmurû sə bankwarna ka, à tita lì girlina mənana à rì a nzali Kan'ana ka; a mənə yì pwari ka, à lì məsəsa mənana à dandəi ka, andə bəredî mənana à pè burè pà arəi raka.

† 5:9 5:9 *Gilgal* nə lasə Ibəru ka nda <<gəshi.>>

¹² Kpa mala manna kasəa anzəm pwari mənana à lina gírlina mana à rì a nzalinì ka; amə Isərayila nyare à kum manna dəm dāng. Twal a bàkú mənò ka à lì gírlina mənana à rì a nzali Kan'ana ka.

Mə'sàrəban mala amə'lwa mala Yahweh pusərəi aban Jesəwa

¹³ Lang Jesəwa na tù aban Jeriko ka, loasə məsəi kara sən bəbwa aban came nə nggeabyau mana kwetəni ka a bui. Jesəwa wari abani sə dī ama, <<A nda atà səm le, ko a nda atà abisəm aməbura? >>

¹⁴ Pələa b̄wê ear ama, <<Awo; Mə nda mə'sàrəban mala amə'lwa mala Yahweh.>>

Kara Jesəwa bunno, sə sárə nə bəməsəi a nzali sə bang ama, <<Mə nda guro mò, b̄waməgule. Mana girni na a earce mə pa?>>

¹⁵ Mə'sàrəban mala amə'lwa mala Yahweh banggi Jesəwa ama, <<Swár ankura mənana a kusəo ka, acemana ban mənana a cam amurì ka nzali məfele na.>>‡ Pələa Jesəwa pàk anggo.

6

Kpa mala Jeriko

¹ Amə Jeriko ka à gírki akún nggea-là malea kàngkàng ace bangciu mənana à ndanəi arə amə Isərayila ka. À earî kəbwa b̄è kutio ko b̄è purî bá nggea-là dāng.

² Sə Yahweh banggi Jesəwa ama, <<Səni, ən pana Jeriko, andə murəm malea, andə akanggərang amə'lwa malea a babuo.

‡ 5:15 5:15 Balli gbal aba: Pur 3:5; Atúró 7:33.

³ We wunə amə'lwa mô kat ka, wu gya wu kàrì nggea-là. Wu pàk anggo kusə mwashat koya pwari arə anongno tongno-nong-mwashat.

⁴ Tsək apəris tongno-nong-ɓari, koyan atèà ka bə twal njawe gam a bui, bəà kə gya a ɓadəm Akwati Kùrcəu. A tongno-nong-ɓaria pwari ka, wu gya wu kàrì nggea-là kusə tongno-nong-ɓari, sə apəris bəà kə twang njawe.

⁵ Lang à nè bua njawe, bua məcandəe mala njawe gam, sə tù anzəm mana wu ongɓəna bua mala məno yì njawe ka, pələa abwe kat bəà loasə già, bəà mak-gāwàn bəng-bəng; anggo ka sheran mala nggea-là nè kpa a nzali. Sə amə'lwa mô adyan ngga, koyan atèà ka, bə soa aban ká aba nggea-là.>>

⁶ Nda Jesəwa muna-ɓwabura mala Nun tunə apəris sə banggia wia cau ama, <<Wu twal Akwati Kùrcəu mala Yahweh, sə apəris tongno-nong-ɓari abalə wun, bəà kyane a ɓadəmbi, koyan atea ka bə bwal njawe gam a bui.>>

⁷ Pələa Jesəwa banggi abwana ama, <<Wu kutio wu fa. Wu gya wu kàrì nggea-là. Amə'lwa bəà kúti a ɓadəm Akwati Kùrcəu mala Yahweh.>>

⁸ Sə kələ mənana Jesəwa pànî abwe nzongcau ka, apəris tongno-nong-ɓari kúti a damba, koyan atèà ka nə njawe gam a bui, abadəm Yahweh; à kə twang anjawe, sə Akwati Kùrcəu mala Yahweh ka kpatea.

⁹ Amə'lwa kə gya a ɓadəm apəris mənana à kə twang anjawe ka, sə amə'yal-nzəm kpa, à kə gya anzəm Akwati Kùrcəu, sə apəris camarə twang anjawe.

10 Sə Jesəwa ka tsəki abwana nzongcau ama, <<Wu pà wun nè mak-gāwàn ko wun nè loasə gi wun bəà oè dāng, sə kə cau pà nè pur a kún wun gbal dāng, she pwari mənana mə nè bangga wun ama bə wu mak-gāwàn ngga. Pələa wun nè mak-gāwàn.>>

11 Nda Jesəwa tsəa, à gya à kàri nggea-là nə Akwati Kùrcau mala Yahweh; à gya à kàri kusə mwashat. Pələa à nyare, à kya nong a kàtti.

12 Pələa Jesəwa lo nə dəmbari dīdɣal, sə apəris twal Akwati Kùrcau mala Yahweh.

13 Sə apəris tongno-nong-bari, mənana nə anjawe gam a buia, a bədəm Akwati Kùrcau mala Yahweh ka, gya aban ká, sə à camarə twang anjawe. Amə'lwa kə gya a bədəmbəia, sə amə'yal-nzəm kə gya anzəm Akwati Kùrcau mala Yahweh; sə anjawe camarə bua sə à kə ká.

14 Sə a baria nongɲo ka, à gya à kàri nggea-là kusə mwashat, sə à nyar a kàtti. Anggo sə à pà arə anongɲo tongno-nong-mwashat.

15 A tongno-nong-baria pwari ka, à lo nə dəmbari dīdɣal nə ban'mbul-mbul, sə à gya à kàri nggea-là kəla mənana à pakkiyi ka, kusə tongno-nong-bari. Nda a pwari mənə nəmuraì sə à gya à kàri nggea-là kusə tongno-nong-bari.

16 A tongno-nong-baria kàri nggea-là ka, apəris bua njawe, bua məcandəe. Pələa Jesəwa banggi abwana ama, <<Wu mak-gāwàn, acəmənana Yahweh pana wun nggea-lê!

17 Sə nggea-lê andə agir mənana kat abaləi ka, duməna púp wun nè tària aban Yahweh ace

kidikia.* Kə Rahap, yì b̄wama mana do atarəi andə ab̄wana mənana kat atè a b̄ala ka, nda wun nè nyia n̄əyiləmu ka, acemənana səmbərə amə'shenzə-nzali mənana səm túríá ace shenzə nggea-là ka.

¹⁸ Səama wun ngga wu b̄wal b̄amur wun arə agir mənana à t̄ària ace kidikia ka, acemana b̄ə wu twal ab̄alə agir mənana à t̄ària ace Yahweh ka, wun nè tsək kàttì mala Isərayila nè p̄ələ ḡir mənana à nè kidiki ka, sə wun nè yinə tanni amurí.

¹⁹ Bolo-azərfa andə bolo-njengəlan kat, sə koya ḡir mənana à p̄è n̄ə bolo-bànḡn̄á, andə bolo-candəa ka, aməfele na aban Yahweh; duməna p̄úp à nè o ab̄a ndaboalo mala Yahweh.>>

²⁰ Lang à bua-njawe, bua m̄əcandəe mala an-jawe, sə lang ab̄wana on̄ḡəna gi m̄əno yì bua-njawe ka, à loasə già à mak-gāwàn b̄àng-bàng; kara sheran mala nggea-là kpa a nzali.†‡ Nda ab̄we kùtì ab̄a nggea-là, koya b̄wa ka d̄əshi b̄adəmbi aban ká, sə à ak nggea-lê.

²¹ P̄ələ à twalta koya ḡir mənana kat kə lin'ueo ka ab̄a nggea-lê n̄ə kún nggeabyau; aburana andə amaməna, muna andə b̄waməgule, andá, anzur andə ambul, andə amədambər̄iso.

²² P̄ələ Jesəwa banggi aburana b̄ari mənana à waria shenzə nzalini ka ama, <<Wu kùtì a b̄ala mala Rahap, yì b̄wama mənana do atarəi ka, sə

* **6:17 6:17** *wun nè t̄ària aban Yahweh ace kidikia* ko wun nè t̄ària k̄əla p̄agir aban Yahweh (ace kidikia). † **6:20 6:20** *sheran mala nggea-là kpa a nzali* ko Sheran kanggia kpa a nzali, ko b̄əbb̄ər̄iki nong líp a nzali. ‡ **6:20 6:20** Balli ḡbal ab̄a: Ib 11:30.

wu pusə bɔwame andə abwana male kat, kəla mənana wu kánbi wi ka.>>

²³ Nda alaggana mənana à wari a shenzə nzali ka à kutio, sə à pusə Rahap andə tárrí, andə nggè, andə amə'eambi amuna-burana, andə abwana male kat. À pusə amə'bala male kat sə à tsəia zak nə kàttì mala Isərayila.

²⁴ Sə nggea-là andə agir mənana kat abaləi ka, à pisəia nə bəsa. Kə bolo-azərfa andə bolo-njengəlan, andə agir mana à pea nə bolo-bángnǎ, andə bolo-candəa ka, nda à tsəia aba ndaboalo mala bala mala Yahweh ka.

²⁵ Nda Jesəwa amsə yiləmi Rahap, yì bɔwama mənana do atarəi ka, andə amə'bala mala tárrí, andə abwana male kat. Sə Rahap do aba Isərayila§ bà yalung, acemənana səmbərə amə'shenzəban mana Jesəwa túriá ace shenzə Jeriko ka.

²⁶ A bàkú mənə ka Jesəwa tsəia à twal kána ama: <<Suban mala Yahweh bə suləo amúr bwa mənana nə lo ama nə bak mənəia yì nggea-là, Jeriko dəm ngga.*

A kúni muna-dəmba male sə nə kwakita kusəbǎ, sə a kúni muna-bwabura mətankwang male sə nə kwaki akun-nggealê.>>

²⁷ Yahweh na atà Jesəwa, sə lùlləi buà aba nzalini kat.

7

À gandə amə Isərayila nə lwa a Ai

§ 6:25 6:25 Sə Rahap do aba Isərayila Balli gbal aba: Mat 1:5.

* 6:26 6:26 Balli gbal aba: 1Amur 16:34.

¹ Səama amə Isərayila ka, à ləmdə dʷanyidoməsəcau arə cau mala agir mənana à tària ka, acemənana Akan muna-bwabura mala Karmi,* muna-bwabura mala Zabdi, muna-bwabura mala Zera, a tau mala Yahuda, twal abalə agir mənana à tària ka. Sə bumlulla mala Yahweh earke amúr amə Isərayila.

² Jesəwa túr aburana, à lo a Jeriko aban ká Ai, mənana nda tù aban Bet-aven nə njar-takuli mala Betel ka, sə nea wia ama, <<Wu kyane wu kya shenzə nzalí.>> Sə aburane wario à kya shenzə Ai.

³ Sə à nyar aban Jesəwa à yi banggi wi ama, <<Kəa nying abwana kat bəà kyan kano dāng; tasə aburana kəla á-bari ko á-tàrú bəà kyan nə lwa a Ai. Kəa tsək abwana kat aba tanni aban ká ban mənə dāng, acemənana à nda kpokyak.>>

⁴ Acemani ka, aburana kəla á-tàrú ateà na, à wari a lwa ka, səama amə Ai kya loasətea nə mire.†

⁵ Aburana mala amə Ai wəl lú aburana mala amə Isərayila kəla lumi-tàrú bwamdə tongnonong-mwashat (36); à pəria lo a kún nggea-là aban ká dār a Shebarim, sə à kya gandəia a bun a banghaban. Sə babum abwe tùmùr.

⁶ Pələa Jesəwa sən agir-nggūrəu male sə sarəa a nzali nə baməsəi abadəm Akwati mala Yahweh bə pwarikpəra, yi andə abwana-məgule mala amə Isərayila. Sə à so tú a bamuria.

⁷ Sə Jesəwa pakhiwi ama, <<Oi Mətalabangno Bakuli, palang sə a yinə səm a nkaring Jodan,

* **7:1 7:1** Akan muna-bwabura mala Karmi Balli gbal aba: 1Kpa 2:6-7. † **7:4 7:4** Balli gbal aba: Pəris 26:17; Nggur 28:25.

ace túr səm a babù amə'Amor, bəà kidikì səm le? Kəpəna səm uena a takuli mala Jodan!

⁸ We Mətalabangŋo, mana mə nə gandənə na ado, yi mənana amə Isərayila pələna nzəmia arə abia-məbura ka!

⁹ Acemənana amə'Kaŋ'ana aŋdə acili abwəna mana kat à do a nzalinì ka, à nə okce sə à nə yia gumbəli səm, à nə esəki lullə səm aba banza. Sə mana awu nə pa ace lùlləú zəkya mò?>>

¹⁰ Yahweh banggi Jesəwa ama, <<Lo! Mana tsəa sə a sarəa a nzali nə bəməsəo anggo?

¹¹ Amə Isərayila pangŋa caubikea; à yàlənì kùrcəu mem mana ən pea wia ka; à twalna abalə agir mənana à tària ka; à iu abalə agir mənana à tària ka sə à tsəia abalə agir malea, sə à nana'nyir.

¹² Acemani ka, amə Isərayila pà nə gandə came abadəm abia-məbura dāng.‡ À pələ nzəmia abadəm abia-məbura, acemənana à tàrnia ace kidikiban.§ Pà Mə nə pa atà wun dəm dāng, shebè wu kìdikìna agir mənana à tària ace kidikiban abalə wun ngga.

¹³ Lo! Tàr abwəna sə wu nea wia ama, <Wu tàr bəmür wun ace lí; acemənana Yahweh Bakuli mala amə Isərayila bang ama, <<Abea agir nakam abalə wun, mənana à tàrnia ace kidikia ka, wun amə Isərayila. Pà wu nə gandənə came a kún abiwun-aməbura dāng shebè wu pusəna agirnì abalə wun mənana à tàrnia ace kidikia ka.>>>

¹⁴ Acemani ka, li nə dəmbəri, atəu ma'wun kat nə yia ramba ace ləmdə bəmür rə wun abadəm Yahweh, təu anzəm təu. Sə təu mənana Yahweh

‡ 7:12 7:12 Balli gbal aba: Bal 14:45; Akas 2:14. § 7:12 7:12 à tàrnia ace kidikiban ko à tàrnia kəla pàgir aban Yahweh (ace kidikia).

ləmdə ama nda kumcau ka, nə yiu tù arə anggurkwar malea. Sə nggurkwar mənana Yahweh ləmdə ama nda kumcau ka, nə yiu tù arə əbala malea. Sə əbala mənana Yahweh ləmdə ama nda kumcau ka, əburana mana a əbalə ka à nə yiu tù əbadəm Yahweh mwashat-mwashat.

¹⁵ Sə əwa mana à kumi nda twal agir mənana à taria ace kidikia ka, bəə pisəi nə bəsa, yì andə agir mənana kat bwe ndanəi ka, acemənana bwe yaləni kùrcəu mala Yahweh, sə acemənana yi ka, pàngŋənà nggea gir kəsəkya a Isərayila.>>

¹⁶ Nda Jesəwa lo nə dəmbəri dīdɣal sə yinə koya təu mala amə Isərayila tù əbadəm Yahweh mwashat-mwashat; sə Yahweh ləmdə ama təu mala Yahuda na kumcau ka.

¹⁷ Sə Jesəwa yinə anggurkwar mala təu mala Yahuda tù əbadəm Yahweh mwashat-mwashat, sə Yahweh ləmdə ama nggurkwar mala Zera na kumcau ka. Sə yinə əbwana-məgule mala koya əbala a nggurkwar mala Zera tù əbadəm Yahweh mwashat-mwashat, sə Yahweh ləmdə ama əbala mala Zabdi na kumcau ka.

¹⁸ A masələate ka Jesəwa yinə koya əwabura mana a əbala mala Zabdi ka tù əbadəm Yahweh mwashat-mwashat, sə Yahweh ləmdə ama Akan muna-əwabura mala Karmi, muna-əwabura mala Zabdi, muna-əwabura mala Zera, a təu mala Yahuda na kumcau ka.

¹⁹ Pələa Jesəwa banggi Akan ama, <<Munem pə Yahweh, Bakuli mala amə Isərayila gulo sə wu pusəta bamuro. Sə wu banggam adyan gır mənana a pək ka; kəa səmbəərəəmì dāng.>>

²⁰ Sə Akan pə Jesəwa eare ama, <<Məsəcaua,

ən pánɡŋə̀nì Yahweh Bakuli mala amə Isərayila caubikea, sə mən̄ia ka nda gír mənana ən pē ka:

²¹ Lang ən sən nggea-aura məboarjami mala amə Shinar* abalə agəna-lwa, andə bolo-azərfa shekel gbəman-bari (200), andə gbəlang bolo-njengəlan mənana dəmbərya male na shekel lumi-tongno (50) ka, pələa ən pək nzumon malea sə ən twalia. Ən təm tūli a nzali aba gumli mem, ən səmbərəia kam andə bolo-azərfa a tərte a nzali.>>

²² Nda Jesəwa tasə amə'na-túrbân, sə à bang̃a à wari a gumli mala Akan; sə lang à wari ka, à kya kum agirnì à səmbərənia aba gumli male nə bolo-azərfa a tərtea a nzali.

²³ Sə à pusəia aba gumli, à yinəia aban Jesəwa sə aban amə Isərayila kat. Sə à tsəia a nzali abadəm Yahweh.

²⁴ Sə Jesəwa andə amə Isərayila kat twal Akan muna-bwabura mala Zera, andə bolo-azərfa, andə nggea-aura, andə bolo-njengəlan, andə amuna-burana, andə amuna-maməna male, andə andá male, andə amədambər̄iso andə anzur male, andə gumli male andə agir mənana kat ndanəia ka. Sə à yinəia a Bang̃aban mala Ako.†

²⁵ Sə Jesəwa bang ama, <<Mana tsəa sə a yinə mən̄ia yì tanni ka amúr səm? Yahweh nə yinə tanni amuro yalung.>> Sə amə Isərayila kat bukki nə atali à wal-lui; dəm ngga à bukki aməbala male nə atali sə à pisəia a bəsa andə agirkuma male.

²⁶ Sə à ram atali amurí gum-gum mənana ndakam bà pwari man yalung ngga. Pələa Yah-

* **7:21 7:21** *Shinar* Bè lullə Shinar ka nda Babila. † **7:24 7:24** *Bang̃aban mala Ako* Balli gbal aba: Jes 15:7; Isha 65:10; Hos 2:15.

weh pələ nzəmi arə bumlulla male. Acemani ka, bə pwari man yalung ngga, à kə tunə lùllə banì ama Bangṇaban mala Ako.‡

8

À kidiki Ai

¹ Pələa Yahweh banggi Jesəwa ama, <<Cè bangciu pakko ko babumo bungi dang.* Pwan amə'lwa kat atò, sə wu lo wu kyan nə munəo arə nggea-là Ai. Səni, ən pana wun murəm Ai, andə abwana male, andə nggea-là male, andə nzali male a babù wun.

² Wu pangnə Ai andə murəm male kəla mənana wu pangnə Jeriko andə murəm male ka; kə agirkuma malea andə agirkusəu malea na wun nə gbəwia ace bamurə wun ngga. Wu kùmsəi nggea-lê anzəmi.>>

³ Nda Jesəwa andə amə'lwa kat puro ace kánə munəo arə Ai ka. Jesəwa tàrki akanggərang aburana amə'babum-candəa á-lumi-tàrú, sə tasəia nə du bəà kyane.

⁴ Banggia wia ama, <<Wu səni, wun nə kùmsəi nggea-là Ai anzəmi, a ban mənana sappi wi raka, sə wun kat ka wu do aba giləruə mala ká arəi.

⁵ Mim sənə abwana mənana atəm ngga, səm nə gbəshiban nggea-lê. Sə lang aburana mala Ai purna aban yiu arə səm, kəla mənana à pè atadəmbe ka, səm nə wulio, səm nə bangṇa a bədəmbia.

‡ **7:26 7:26** Ako ka baləi nda <<tanni.>>
Nggur 1:21; 7:18; 31:8; Jes 1:9; 10:25.

* **8:1 8:1** Balli gbal aba

⁶ Sə à nè pərta səm, shebè səm swárənia à upini nggea-là ka. Yìà ka à nè bang ama, <À ndarə bangga səm kəla mana à pè a tadəmbe ka.> Sə lang səm ndarə bangɲa a badəmbia ka,

⁷ wun nè loapi ban kùmsəó, sə wun nè ak nggea-lê, acemənana Yahweh 'Bakuli ma'wun nè pà wuni a babu wun.

⁸ Tù anzəm mana wu anɲəna nggea-lê ka, wu soaki wi bəsa. Wun nè pàk gír mənana cau mala Yahweh bang ngga. Wu səni, ən pana wun nzongcau.>>

⁹ Pələa Jesəwa tasəia, sə à puro à wari a ban mənana à nè kùmsə kam ngga, sə à kundə kam, anre Betel andə Ai, a bu njar-nzali mala Ai; sə Jesəwa ka ueo atà abwana a kàtti a dù mənə.

¹⁰ Lang banfana ka, Jesəwa lo nè dəmbari dídɣal sə ramba amə'lwa male abanbwaná, pələa yì andə abwana-məgule mala amə Isərayila ka à ak dəmba, nè amə'lwa ateà aban ká a Ai.

¹¹ Amə'lwa mənana atè puppup ka, à wario à gbəshìban kún nggea-là Ai, sə à kya tsək kàtti nè njar-nza mala Ai, a ban mənana bangɲaban nakam anrea andə nggea-lê ka.

¹² Jesəwa twal aburana á-tongno sə tasəia bəà kya kùmsəó anre Betel andə Ai, a bu njar-nzali mala nggea-lê.

¹³ Anggo sə à tamsə amə'lwa ace munəo; bangulea mənana a kàtti ka à tamsəia nè njar-nza mala nggea-lê, sə amə'yál-nzəmia ka nè njar-nzali. Nə du mənə ka Jesəwa suləo aba bangɲabanì.

¹⁴ Lang murəm Ai sən gír mənəia ka, yì andə aburana male mənana a nggea-lê ka, à lo tsuk-

tsuk nə dəmbəri dīdʔal ace ká je-munəo andə amə Isərayila a ban-je mənana a bədəm bəwanban Araba ka. Sə yì ka sələ ama à kùmsəni wi anzəm nggea-là dāng.

¹⁵ Jesəwa andə amə Isərayila bəsəkīrəia kəla amə Ai gandənia, sə à bəngɲa a bədəmbia aban o nə njarban bəbondo.

¹⁶ Nda à tunə abwana mənana kat aba nggea-là ka bəə puro ace pərtea, sə aba pərta Jesəwa anggo ka à swáriä à upì nggea-là.

¹⁷ Kə bəwabura ueo aba Ai ko Betel mənana pur aban ká pərta Isərayila raka dāng. À nying nggea-là atarəi sə à oa pərta Isərayila.

¹⁸ Pələa Yahweh banggi Jesəwa ama, <<Loasə nkongɲo mənana a buo ka sə wu ləmdəi nə njarban Ai, acemənana mə nə pà mənia yì nggea-là ka a babuo.>> Nda Jesəwa loasə nkongɲo mənana a bui ka sə ləmdəi nə njarban nggea-lê.

¹⁹ Tù anzəm mənana Jesəwa loasəna bui a kuli ka, kara aburana mənana à kùmsə a bondo ka à loapi ban kumsəó malea akaurəa, à twal-mire à kùtí aba nggea-lê à é. Pələa à fàrəia à soakì nggea-lê bəsa.

²⁰ Sə lang aburana mala Ai pələ məsəia nənzəmia ka, à sən yele mala nggea-lê aban lo a kuli, sə kə njar pà kàm à nə bəngɲa ace àwá a bui man ko a bui mənəo ka dāng. Amə Isərayila mana à nda aban bəngɲa aban ká nə bəbondo ka, à wuli nənzəmia aban yiu arə amə'pərtea.

²¹ Sə lang Jesəwa andə amə Isərayila kat səni ama aburana mənana à kùmsə a bondo ka à angɲa nggea-lê, sə yele mala nggea-lê na aban lo a kuli

ka, pələa à wulio sə à tita wal aburana mala Ai.

²² Amə Isərayila mənə à kutio aba nggea-là ka, à puro ace yiu arə aburana mala Ai; nda aburana mala Ai kum bamuria à gbālina a tsùrú mala amə Isərayila; abea a bui man sə abea a bui mənə. Amə Isərayila camarə wal-luia ba, ko kəbwa atea ueo nəyiləmu ko apia wia dāng.

²³ Murəm Ai nəmurəi, nda à bwali andəaməsəi sə à yinəi aban Jesəwa ka.

²⁴ Lang amə Isərayila malna wal-lú aburana mala Ai kat a bawanban a babondo, a ban mənana à pərtea kām, sə yia kat bà masələata bwa ka à walna-lui nə kún nggeabyau ka, amə Isərayila kat nyare a Ai sə à wal-lú abwana mənana abaləi ka nə kún nggeabyau.

²⁵ Abwana mənana kat à wal-luia, aburana andə amaməna, a pwari mənə ka, à nda á-lum-nong-bari (12,000), abwana mala Ai kat.

²⁶ Sə Jesəwa ka nyesə bui mənana ləmdəna nkongno nəi ka dāng she lang à twalnata amə Ai kat-kat ka.

²⁷ Kə agirkusəu andə akume-lwa mala nggea-lə na mənana amə Isərayila pwano kəla gəna-lwa ace bamuria ka, kəla mənana Yahweh tsəki Jesəwa nzongcau ka.

²⁸ Nda Jesəwa pisə Ai sə tsəi pələ gígí tətək, kəla mənana barwan na bà yalung ngga.

²⁹ Gyar† murəm Ai a nggun sə deki kām bà pwarikpəra. Nə pwari-ká-ndwent ka, Jesəwa tsəa ama bəa sulə lui a nggun, bəa túrí a kún nggea-

† 8:29 8:29 Gyar: À wal-lui nə kún nggeabyau, à zubi a bumi nə nggun, sə à loasəi gyar a kuli.

lê. Sə à ramggi wi atali amurí gum-gum, mənana ndakam bà yalung ngga.

Jesəwa nyare kwakita Kùrcau abəshe a Nkono Ebal

³⁰ A bàkú mənə ka Jesəwa bakkî Yahweh, Bakuli mala amə Isərayila gyangŋan ‡amúr Nkono Ebal.

³¹ Bè kəla mənana Musa, guro mala Yahweh akdəmba tsəki amə Isərayila nzongcau ka, kəla mənana à giləi a Maləmce Nggurcau mala Musa ama: <<Wu bakkâm gyangŋan mala atali mənana à bunnia nə bunno dāng, sə à pàktúró nə bekə girtúró mala bolo-candəa ace giləki rəia raka.>>§ Sə à pagir mala pisəe kəring amurí aban Yahweh, andə pagir mala dotarəu.

³² Nggurcau mala Musa mənana akdəmba giləni ka, Jesəwa bəsələ giləe dəm amúr amənia yì atali ka, a badəmba amə Isərayila.

³³ Isərayila kat, abəri andə amə'là, koyan kat, atārəia andə abwana-məgule, andə aməgulo, andə amə'bashì malea, à gau arə abanì bari sə à cam a koya bui mala Akwati Kùrcau mala Yahweh, mənana cam abaləu, a badəmba amə twale, yì apəris aməkà Lawi* ka. Gauwa-tsùrú mala abwana ka à cam abadəm Nkono Gerizim, sə bè gauwa-tsùrú ka abadəm Nkono Ebal. À pàk mənia kat aba kpata nzongcau mənana Musa guro mala Yahweh akdəmba pania wia a tadəmbe, ace tsəki amə Isərayila bù ka.

‡ **8:30 8:30** Balli gbal aba: Pur 20:24,25; Nggur 27:4-6. § **8:31**

8:31 Balli aba: Nggur 27:4-6. * **8:33 8:33** Səni aba: Nggur 31:9,25.

³⁴ Anzəm mənəno ka, Jesəwa balli abwana acau mənana kat aba nggurcau ka, kat andə atsəkbu andə asuban, kəla mənana à giləia aba Maləmce mala Nggurcau ka.†

³⁵ Koməye atà acau kat mala nzongcau mənana Musa pà ka, Jesəwa ballia abadəm ramba mala Isərayila puppup, kat andə amaməna, andə amuna, andə abəri mənana à do abaləia ka.

9

Kürkûn mala amurəma andə swarkiban mala amə'Gibiyon

¹ Lang cau mala limurəm mala Jesəwa bik ban amurəma mana kat à nda a njar-nzali mala Nggeasala Jodan, yia amurəma mala amə'Hitti, andə mala amə'Amor, andə mala amə'Kan'ana, andə mala amə'Periz, andə mala amə'Hivi, andə mala amə'Jebus, mənana à do aba nzali mür-ankono, andə bā nzali kusə-ankono, andə kún Nggeamür Məgule aban ká nəban badəmba ankono Lebano ka,

² à ram rəia abanbwaná sə à krapikunia à nə kánə munəo arə Jesəwa andə Isərayila.

³ Səama lang abwana mənana à do a Gibiyon okce gîr mənana Jesəwa pangnə amə Jeriko andə amə Ai ka,

⁴ à twalı bamuria à nə feri, sə abea abwana malea bəsəkia rəia kəla à nda ka amə'pwantu mənana à pur a bə nzali kuko ka. À twal agirlina sə à tsəki a'eakəna buku a nzəm amədambəriso malea, sə à twal asambəram mə'e mana à arkya sə à kprakəria ka, a buia.

† **8:34 8:34** Səni aba: Nggur 28:2-68; 30:19.

⁵ À oasəki a'eakəna ankura mənana à kasəkya sə à swària ka, a kusəia, sə à oasə agir-nggūrəu mənana à tsəurina ka, arəia. Dəm ngga bəredi mənana kat à twal ace girlina malea ka, a'iməne andə abwəngine na.

⁶ Pələa à wari a kàttì mala amə Isərayila a Gilgal, sə à ne Jesəwa andə aburana mala Isərayila ama, <<Səm pur a bə nzali kuko. Ida, wu kùrcəu nə səm.>>

⁷ Sə aburana mala Isərayila dika amə'Hivi, ama, <<Yakəla wu ndanədo abalə səm ngga, lang sə səm nə kùrcəu nə wun?>>

⁸ À banggi Jesəwa ama. <<Səm ngga, səm nda ka aguro ma'wun.*>> Sə Jesəwa dia ama, <<Wun nda ka ayana? Sə wu pur nə kəshe?>>

⁹ À eari wi ama, <<Səm aguro mò ka, səm pur a bə nzali bansauwa kuko sə səm yiu, ace lullə Yahweh Bakuli ma'wun. Səm ongəna zəkí mala lulləi, andə gir mənana kat pè a Masar,

¹⁰ andə gir mənana kat pàkkî amurəma bari mala amə'Amor a takuli mala Jodan, yia Sihon murəm mala Heshbon, andə Og murəm mala Bashan, mana do a Ashtarot ka.

¹¹ Abwana-məgule ma'səm andə abwana mənana kat à ndanədo a nzali ma'səm ngga, à bangga səm ama, <Wu twal agirina mənana nə kánə wun ace bəri mənəia wun nə twal ka. Wu kyane wu kumia sə wu banggia wia ama, <<Səm nda ka aguro ma'wun. Ado ka, wu kùrcəu nə səm.>> >

* **9:8 9:8** *səm nda ka aguro ma'wun ko <<səm eara səm nə duk aguro ma'wun.>>*

¹² A pwari mənana səm nying là sə səm lo ace ká aban wun ngga, səm twal bəredi ma'səm mənia ka andəa pi male, ace gírlina ma'səm mənana səm nə li a njar aban yiu ka. Sə ado ka, wu səni! Iməna sə bʷangina.

¹³ Asambəram mənia ka, abəshe na lang səm lumsəkia ka, sə adyan ngga wu səni! À arkina. Agir-nggūrəu andə ankura ma'səm ena atəcau mala gya nggea məsauwe mənana səm twal ka.>>

¹⁴ Aburana mala amə Isərayila man eare à li atə abea agirlina mala abwana man, sə à alta nê a kún Yahweh dāng.

¹⁵ Anggo sə Jesəwa kùtí aba eare mala do aba rəpwala nə abwana man, sə kùrcəu nəia, ace đeki abwana malea bəà auwa. Abwana-məgule amur bʷabundəa mala amə Isərayila kángir ama Isərayila nə bwal mənia yì pəcau ka.

¹⁶ Anongŋo tərú anzəm mana amə Isərayila kutina aba kùrcəu andə amə'Gibiyon ngga, amə Isərayila yi ok ama yia ka, abia amə'múrkala na, mənana à ndanədo tū abania ka.

¹⁷ Nda amə Isərayila lo aban ká, sə a təruià nongŋo ka, à bik ban anggea-là malea: Gibiyon, andə Shifəra, andə Beerot, sə Kiriāt-Jarim.

¹⁸ Səama amə Isərayila soa munəo arəia dāng, acemənana abwana-məgule amur bʷabundəa angŋa dəm̄ba kánbinia wia nə lullə Yahweh, Bakuḷi mala amə Isərayila. Pələa bʷabundəa kat ngg-wani arə abwana-məgule malea.

¹⁹ Sə abwana-məgule kat banggi bʷabundəa ama, <<Səm angŋa dəm̄ba səm kánbinia wia nə lullə Yahweh, Bakuḷi mala amə Isərayila, pa səm

nə jea dāng.

²⁰ Gîr mənana səm nə pangnəia ka, ndya ka: səm nə nyia bəà dum nəyiləmu, ace mənana bumlulla mala Bakuli bəkəa suləo amur səm atəcau mala kána mana səm kánbia wia ka dāng.

²¹ Bə səm dekia bəà auwa, səama à nə duk amə'túró kasə nggun andə amə to mūr ace bəwabundəa kat.>> Məno ka nda cau mənana abwana-məgule banggia wia ka.

²² Osso Jesəwa tunə amə'Gibiyon sə dia ama, <<Palang sə wu swarki səm, wu na səm ama, wu ndanədo kuko, sə yale wu ndanədo kani abalə səm?

²³ Acemani ka, wun nda abata suban: wun nə duk aguro tətək andə amə'túró kasə nggun, andə đarəki mur ace bala mala Bakuli mem.>>

²⁴ À earî Jesəwa ama, <<Cau yiu aban səm, aguro mò, ama mbak-kàngkàng Yahweh, Bakuli ma'wun bangnəni guro male Musa ama bə pà wun nzali mənəia ka puppup sə bəà twalta abwana mənana à ndanədo abaləi ka kət afa ká ma'wun. Məno ka tsəa ən'o bwal səm kərkər arə wun, ace ayiləmi səm, sə səm pək mənəia yì gîr ka.

²⁵ Səm adyan ngga, səm nda a babu wun. Wu pəkka səm gîr mənana wu səni nda məboarne sə nda pepé a məsə wun ngga.>>

²⁶ Nda Jesəwa pək mənəia ka acea: amsəia a babu amə Isərayila, sə à wal-luia dāng.

²⁷ Səama a pwari məno ka, Jesəwa tsək amə'Gibiyon à duk amə'túró kasə nggun andə to mur ace bəwabundəa, sə ace gyangnən mala Yahweh, a ban mənana Yahweh nə təri ka. Sə

məno ka nda gîr mənana à lidəm̄ba nə pe ka bà yalung.

10

Pwari cam piu

¹ Adyan ngga, Adoni-zedek, murəm Urəshalima ok ama, Jesəwa anḡəna Ai, kidikini kat-kat, sə pànḡə̀nà n̄i k̄əla mənana panḡə Jeriko andə murəm male ka. Sə lang ok d̄əm ama, amə'Gibiyon ngga, à alənata do-rəpwala andə Isərayila, sə à nda aban do abaləia ka,

² ɓangciu bwali k̄ərk̄ər, acemənana Gibiyon ngga, nggea-là m̄əgule na, k̄əla mwashat atà anggealà-murəm; gulo-kuti Ai, sə aburana male kat ka akanggərang amə'lwa na.

³ Nda sə Adoni-zedek, murəm Urəshalima, túrb̄an atà Hoham, murəm Hebəron, andə Piram, murəm Jarmut, andə Jafiya, murəm Lakish, andə Debir, murəm Egəlon ngga, ama:

⁴ <<Wu yiu atam, wu pakkam gbasha. B̄ə s̄əm kyan nə munəo arə Gibiyon; acemənana yia ka, à alənata do-rəpwala nə Jesəwa andə amə Isərayila.>>

⁵ Nda amurəma m̄ənia tongno mala amə'Amor (murəm mala Urəshalima, andə murəm mala Hebəron, andə murəm mala Jarmut, andə murəm mala Lakish, andə murəm mala Egəlon) à ram r̄əia abanb̄wán̄a sə à eauwe, yia andə amə'lwa malea, à yi tsək k̄àtti ace ká arə Gibiyon, sə à warinə munəo ar̄əi.

⁶ Pəl̄əa amə'Gibiyon túrb̄an atà Jesəwa aba k̄àtti a Gilgal, ama: <<K̄əa vwakibu arə aguro mò d̄ang!

Yiu aban səm akaurəa, wu amsə səm! Wu bwala səm nggam, acemənana amurəma mala amə'Amor kat, mənana à ndanədo a nzali mūr-ankono ka, à raməna rəia abanbwaná arə səm.>>

⁷ Nda Jesəwa lo a Gilgal andə amə'lwa male puppup atè, andə akanggərang aburana kat amə'babum-candəa aban ká.

⁸ Pələa Yahweh banggi Jesəwa, ama, <<Cè bangciu pakko arəia dāng, acemənana ən pano wia a babuo. Ko kə bwa mwashat atea, pà nè gandə came a kuno dāng.>>

⁹ Anzəm mana Jesəwa andə amə'lwa male longnəni Gilgal ka, à gya à mal du sə à yi eau-amur amə'Amor aba yasələban həkkit.

¹⁰ Sə Yahweh túriá aba zurəki abadəm Isərayila, sə Jesəwa andə amə Isərayila limurəm amúrià nə wal-luia, nggea walban a Gibiyon. Amə Isərayila pərtea amur njargula mana eauwe aban ká Bet-Horon ngga; sə à camarə wal-luia a njar kat aban ká dār a Azeka andə Makkeda.

¹¹ Lang amə'Amor nə nggə bangja abadəm amə Isərayila, sə lang à bingnəná bunno mala Bet-Horon ngga, Yahweh túrià wia atali məgulke amúrià nə kuli, amúr njar kat aban ká Azeka, sə à wukio. Abwana mənana à wũ nə bukkiban mala talimbulo ka, lakkì malea kúti mala abwana mana amə Isərayila wal-luia nə kún nggeabyau ka.

¹² A pwari mənana Yahweh tasəna amə'Amor nəi a babu amə Isərayila ka, Jesəwa bangcau nə Yahweh abadəm amə Isərayila ama:

<<Pwari, cam piu amur Gibiyon, sə we zongno ka, came, amur Bangnəban mala Aijalon.>>

13 Anggo, sə pwari cam piu, sə zongŋo gbal ka, came,

bà Isərayila maləna kánə mbweban-akúni
amur abia-məbura ka.

Mənia yì cau ka ndakam a giləe aba maləmce
mala Jashar. Pwari came, a bongŋu a bumkuli,
sə kpa dāng ba sauwa mala nongŋo mwashat.

14 Kə bə pwari pà kām kəla məno ka dāng, ko a
dəmbi ko a nzəmi, mənana Yahweh, kwakikiri oakí
bwapəndəa ka. Yahweh ka, munə ace Isərayila.

15 Pələa Jesəwa nyare andə amə Isərayila kat atè,
a kàttì mana a Gilgal ka.

À wal-lú amurəma tongno mala amə'Amor

16 Aməno yì amurəma tongno ka, à bangŋa à
kya səmbərə aba npu, a Makkeda.

17 Lang à banggi Jesəwa ama, amurəma mənia
tongno ka, à kumənia aban səmbərəa aba npu a
Makkeda ka,

18 Jesəwa bang ama, <<Wu jambərəki atali
məgulke, bəà gir kún npunì, sə wu tasə
amə'yalban, bəà kə yal kún məno yì npu ka.

19 <<Səama wun nə nggearə wun ngga, wu kəa
cam abanì dāng, wu pərta abiwun aməbura! Wu
kyan nə munəo arə amə'yál nzəmia. Wu kəa
earia wia bəà kutikio abalə anggea-là malea dāng,
acemənana Yahweh, 'Bakuli ma'wun ngga, pana
wunia a babu wun.>>

20 Anggo sə yì pa, tù anzəm mana Jesəwa andə
amə Isərayila gandənia nə walban məkərkərnì,
ue bəti tea-twalna, sə acilia mana à ueo abaləia
ka, à kutikina abalə anggea-là mana à kària nə
akanggərang sheran ngga,

21 pələa amə'lwa mala amə Isərayila puppup nyar aban Jesəwa a kàttì, a Makkeda aba rəpwala. Kəbwa nacau məbāne amur amə Isərayila dāng.

22 Pələa Jesəwa na ama, <<Wu mən kún npunî, wu pusə aməno yì amurəma tongno ka, wu yinəia abanam.>>

23 Anggo sə à pǎ, à pusə aməno yì amurəma tongno, aba npu ka, à yinəia abani; yìà murəm mala Urəshalima, andə murəm mala Hebəron, andə murəm mala Jarmut, andə murəm mala Lakish, andə murəm mala Egəlon.

24 Lang à yinanə amurəma mənīa aban Jesəwa ka, Jesəwa tunə aburana mala amə Isərayila kat, sə banggi amə'sārəban mala amə'lwa male mənana à wari atè ka, ama: <<Wu sung tù. Wu tsək akusə wun a myal amurəma mənīa ka.>>

Pələa à sung tù sə à tsək akusəia a myalia.

25 Sə Jesəwa banggia wia ama, <<Cè bangciu pàkka wun dāng; sə bābum wun bəkəa bungi dāng. Wu cam kàngkàng, sə məsə wun bə candəe.* Ani sə Yahweh nə pangnə abiwun aməbura, mana wu kə kánə lwa arəia ka.>>

26 Nənzəmò ka Jesəwa kwarkia, wal-luia, sə gyarki aluia amur anggun tongno. Anggo sə à nying aluia aban gyare amur anggun, ba kpa mala pwari.

27 Lang pwari kə ká kpa ka, Jesəwa bangcau sə à sulə aluia arə anggun, à túríá aba npu mənana à səmbərə kam dídyal ka, sə à tsəki atali məgulke a kún npu mənə, mənana à ndakam ba yalung ngga.

* 10:25 10:25 Səni gbal aba: Nggur 31:7; Jes 1:6-7,9,18.

²⁸ A kə pwari mənə ka, Jesəwa lì Makkeda. Wal-lú koya bwa a nggea-lê ka andə murəm male nə kún nggeabyau. Kidiki kat-kat andə abwapəndəa mana abaləi ka. Nying kəbwa ueo nəyiləmu dāng. Pàkkî murəm mala Makkeda, kəla mana pàkkî murəm mala Jeriko ka.

Limurəm amur anggea-là a njar-kunmur mala Kan'ana

²⁹ Pələa Jesəwa andə amə Isərayila kat lo a Makkeda sə à kutio aban ká a Libna, sə à kya soa munəo arə Libna.

³⁰ Yahweh tasə Libna andə murəm male a babù amə Isərayila. Amə Isərayila gandə nggea-lê andə koya bwa mənana abaləi ka nə kún nggeabyau. À nying kə bwa kàm au dāng. Kəla mənana pangnə murəm Jeriko ka, anggo sə pangnə murəm Libna.

³¹ Pələa Jesəwa andə amə Isərayila kat, nying Libna aban ká Lakish; à kya gumbəli, puro pà kàm dāng, sə kutio pà kàm dāng; sə à wari nə lwa arəi.

³² Pələa Yahweh pà Lakish a babu Isərayila, sə à é a baria nongho. À wal-lú abwana mana à do abaləi ka kat nə kún nggeabyau, kəla mənana à pangnə Libna ka.

³³ Pələa Horam, murəm mala Geza, eauwe yiu ama nə bwali Lakish kàm. Səama Jesəwa gandəi andə amə'lwa male nə munəo, yale nying kə bwa ateà ueo nəyiləmu dāng.

³⁴ Pələa Jesəwa andə amə Isərayila kat, nying Lakish sə à kùtí aban ká a Egəlon. À kya gumbəli, puro pa kàm dāng sə kutio pa kàm dāng, sə à soa munəo arəi.

35 Akə pwari mənə ka à ak nggea-lê, à wal-lú abwana kat, mənana abaləi ka nə kún nggeabyau, sə à kidiki koya bwa kàm kat-kat, kəla mənana pangnə Lakish ka.

36 Pələ Jesəwa, atārəia andə amə Isərayila kat, à loapi Egəlon, sə à wari nə lwa arə Hebəron.

37 À ak nggea-lê, sə à wal-lú murəm male nə kún nggeabyau, andə abwana mana abaləi ka kat, andə amənana kat abalə anggea-là mana à kàri ka. Nying kəbwa bə au dāng, kəla mənana pangnə Egəlon ngga; tər nggea-lê ace kidikiban kat-kat andə koya bwa mənana abaləi ka.

38 Pələ Jesəwa andə amə Isərayila kat, pələ nənəzəmia, à wari nə munəo arə Debir.

39 À ak nggea-lê andə murəm male andə anggea-là mənana à kàri ka. À walia nə kún nggeabyau. Koya bwa mənana abaləi ka à kidiki kat-kat; yale nying kəbwa bə au dāng. Kəla mana pangnə Hebəron, sə kəla mənana pangnə Libna ka, anggo sə pangnə Debir andə murəm male.

40 Anggo sə Jesəwa limurəm nə lwa amur bu-nzali mənə ka, kya bwal ban nzali mūr-ankono, andə bui mala Negev, andə dulum, andə abunnoban, andə amurəma malea kat. Yale Jesəwa nying kəbwa arə abanì nəyiləmu dāng. Gīr mənana kat kə lin'ueo ka twalte kat-kat, kəla mana Yahweh, Bakuli mala amə Isərayila, tsəki wi nzongcau ka.

41 Jesəwa walia, twal a Kadesh-Baniya kya bwal a Gaza, andə bu-nzali Goshen kat, sə sarəa aban ká a Gibiyon.

⁴² Amənia yì amurəma kat andə anzali malea ka, Jesəwa limurəm amúrià aba pur ká lwa kusə mwashat, acemənanana Yahweh, Bakuli mala amə Isərayila munə ace Isərayila ka.

⁴³ Pələa Jesəwa andə amə Isərayila kat nyare a kàtì, a Gilgal.

11

Limurəm amur anzali mala njar-nza mala Kan'ana

¹ Lang Jabin murəm mala Hazo ok cau mala agir mənia ka, túrbān atà Jobap murəm mala Madon, andə murəm mala Shimron, andə murəm mala Akshaf,

² sə atà amurəma mala nzali múr-ankono a njar-nza, andə amana a Araba a Chineret nə njar-kúnmur, andə amana a nzali kusə-ankono, andə amana arə amgbangban mala Dor nə njar-nzali,

³ sə atà amə'Kan'ana a njar-takuli andə njar-nzali, andə amə'Amor, andə amə'Hitti, andə amə'Periz, andə amə'Jebus aba nzali múr-ankono, andə amə'Hivi a kusə nkono Hamon a nzali Mizpa.

⁴ À pur kat andə amə'lwa malea atea, bʷabundəa wurutu kəla məsəsala a kún nggeamúr, nə apər andə awaru-pər nggea mə'làkke.

⁵ Amurəma mənia kat ram rəia sə à yiu, à tsək kàtì abanbʷáná a kún myalmúr Merom, ace kánə lwa arə Isərayila.

⁶ Yahweh banggi Jesəwa ama, <<Cè bangciu pàkkô arəia dāng; lí a bu-pwari mənia ka, mə nə tasəia a babu Isərayila bə wal-luia puppup. Wun

nə kasəki amazo kusə apər malea, sə wun nə pisə awaru-pər malea a bəsa.>>

⁷ Nda Jesəwa andə amə'lwa male kat yiu aba yasələban, sə à eau amúrià nə munəo, a myalmúr Merom.

⁸ Sə Yahweh turia a babu Isərayila. À gandəia sə à pərtea kya bwal ban Sidon Məgule, andə Misrefot-Mayim, andə Bangəaban mala Mizpa a njar-takuli. À camarə walia gandəa kəbwa atea ueo mənana au ka dāng.

⁹ Jesəwa pàkkia wia kəla mənana Yahweh tsəki wi nzongcau ama bə pək ka: kasəki amazo kusə apər malea sə pisə awaru-pər malea nə bəsa.

¹⁰ Pələa Jesəwa wuli nənzəmi a bəkú mənə, sə kya lî Hazo, sə wal murəm malea nə kún nggeabyau; Hazo dídýal ka nda là-murəm mala aməno yì anzali-murəm ngga.

¹¹ À twalta koya bwa mənana abaləi ka nə kún nggeabyau, à kidikia kat-kat; kəbwa pà kəm nə lín'ueo mənana à nyì ka dāng. Sə pisə Hazo nə bəsa.

¹² Jesəwa lì anggea-là kat mala amurəma mənə, andə amurəma malea kat, sə twalte a nə kún nggeabyau, kidikia kat-kat, kəla mənana Musa guro* mala Yahweh akdəmba tsəki wi nzongcau ka.

¹³ Səama Isərayila pisə bəkə nggea-là mənana amúr mgbangban ngga dāng, shekə Hazo nəmurəi nda mənana Jesəwa pisəi ka.

¹⁴ Akume-lwa mala anggea-là mənəia kat, andə agirkusəu ka, amə Isərayila gbəwia kəla gəna-

* **11:12 11:12** Balli gbal aba: Nggur 20:16-17.

lwa. Sə əbwapəndəa ka à twaltea puppup nə kún nggeabyau, à nying kəbwa mənana kə lin'ueo ka, bə au dāng.

¹⁵ Kəla mənana Yahweh banggi Musa guro male ka, nda Musa banggi Jesəwa anggo ka, sə Jesəwa pǎ kəla mənə. Nying bekə gír mənana Yahweh akdəmba tsəki Musa nzongcau ama bə peǎ ka dāng.

¹⁶ Anggo sə Jesəwa lì mənə yì nzali ka puppup, yì nzali múr-ankono andə Negev kat, andə nzali Goshen kat, andə nzali kusə-ankono, andə Araba, andə nzali múr-ankono mala Isərayila andə dulum male,

¹⁷ tite a Nkono Halak sə lo aban ká a Seyir, kya pur a Ba'al-Gat aba Banghaban mala ankono Lebano a kusə Nkono Hamon. Gandə amurəma malea kat, bwalkia sə wal-luia.

¹⁸ Jesəwa lwa-lwa arə amurəma mənə kat abalə anonggio pas.

¹⁹ Bekə nggea-là pà kàm mənana alta do-rəpwala nə Isərayila ka dāng, she amə'Hivi mənana à ndanədo a Gibiyon ngga. Acilia kat ka à liǎ a lwa.

²⁰ Yahweh nda mənana tsəia sə à tər bumia ama she à nə yiu arə amə Isərayila nə munəo, ace mənana bəà tària ace kidikiban, sə bəà kəa kum sən-məsəswatər raka; a kún mani ka bəà kidikia kəla mənana Yahweh tsəki Musa nzongcau ka.

²¹ A bākú mənə ka Jesəwa warinə munəo arə aməkà Anak mənana à ndanədo a nzali múr-ankono ka, sə twaltea: a Hebəron, andə Debir, andə Anap, andə abān mənana kat à ndakam aba nzali múr-ankono mala Yahuda andə nzali múr-ankono mala Isərayila ka. Jesəwa kidikia kat-kat

andə anggea-là malea.

²² Bekə bwa Anak ue kàm aba nzali mala amə Isərayila dāng. Shekə bá Gaza, andə bá Gat, andə bá Ashdot nda mənana abea ue kam ngga.

²³ Anggo sə Jesəwa ak nzalinì puppup, kəla mənana Yahweh akdamba banggi Musa ka. Sə Jesəwa pè amə Isərayila bə duk nzali libala malea, sə gakkì, koya tau ka kum kāmbe male.

Nda amə Isərayila usələi lwa ka.

12

Amurəma mənana amə Isərayila lia a munəo ka

¹ Amənia ka à nda ka amurəma mala nzali a takuli mala Jodan, mənana amə Isərayila lia a lwa sə à ak nzali malea arəia, tite a Bangjaban mala Arnon sə sarəa aban ká a Nkono Hamon, andə Araba kat nə njartakuli ka:

² Sihon murəm mala amə'Amor mənana do a Heshbon sə domurəm male twal a Aruwa mənana nda a nzong Bangjaban Arnon, sə twal a tsùrú mala bangjabanì aban ká Nggeasala Jabok, yì nzong-nzali mala amə'Amon; mənana nda gauwa-tsùrú mala Giləyat ka;

³ andə Araba aban ká Nggeamùr Chineret, nə takuli, sə aban ká Nggeamùr mala Araba, yì Nggeamùr Tubamur, nə njartakuli, njar ká a Bet-Jeshimot; sə nə njar-kunmur aban ká bunnoban a kusə Nkono Pisga;

⁴ andə Og, murəm Bashan, mənana nda mwashat abalə acili amə'Refa mənana à do a Ashtarot andə Edəri,

⁵ sə duk-murəm a bù-nzali mənana lo a Nkono Hamon aban ká a Saleka, sə a Bashan kat aban

ká a nzong-nzali mala amə'Geshur andə mala amə'Ma'aka ka, andə gauwa-tsùrú mala Giləyat, yì nzong-nzali mala Sihon murəm mala Heshbon.

⁶ Musa, guro mala Yahweh, andə amə Isərayila gandəia. Sə Musa, guro mala Yahweh pè amə'tàu mala Ruben, andə amə'tàu mala Gad, andə gauwa-tsùrú mala amə'tàu mala Manasa bə duk girkuma malea.

Amurəma mənana Jesəwa gandəia ka

⁷ Amənia ka à nda ka amurəma mala nzali mənana Jesəwa andə amə Isərayila gandəia a nkar-ing Jodan, nə njar-nzali, twal a Ba'al-Gad aba bangnaban Lebano aban ká Nkono Halak, a njar-kúnmur mənana tù aban Seyir ka. Jesəwa pè atau mala amə Isərayila nzali mənania ka bə duk girkuma malea arə anggəsan malea,

⁸ aba nzali mūr-ankono, aba dulum, aba Araba, aba bunnoban, aba pədanban, sə aba Negev. Nzali mənania dídýal ka nda nzali-do mala amə'Hitti, andə amə'Amor, andə amə'Kan'ana, andə amə'Periz, andə amə'Hivi, sə amə'Jebus:

⁹ murəm mala Jeriko, mwashat; murəm mala Ai, mənana a nkanggari Betel ka, mwashat;

¹⁰ murəm mala Urəshalima, mwashat; murəm mala Hebəron, mwashat;

¹¹ murəm mala Jarmut mwashat; murəm mala Lakish, mwashat;

¹² murəm mala Egəlon, mwashat; murəm mala Geza, mwashat;

¹³ murəm mala Debir, mwashat; murəm mala Geda mwashat;

¹⁴ murəm mala Horma, mwashat; murəm mala Arat, mwashat;

- 15 murəm mala Libna, mwashat; murəm mala Adulam, mwashat;
 16 murəm mala Makkeda, mwashat; murəm mala Betel, mwashat;
 17 murəm mala Tapuwa, mwashat; murəm mala Hefa, mwashat;
 18 murəm mala Afek, mwashat; murəm mala Lasharon, mwashat;
 19 murəm mala Madon, mwashat; murəm mala Hazo, mwashat;
 20 murəm mala Shimron-Meron, mwashat; murəm mala Akshaf, mwashat;
 21 murəm mala Ta'anak, mwashat; murəm mala Megido, mwashat;
 22 murəm mala Kadesh, mwashat; murəm mala Jokneyam a Kamel, mwashat;
 23 murəm mala Dor a mgbangban mala Dor, mwashat; murəm mala Goyim a Gilgal, mwashat;
 24 sə murəm mala Tərza, mwashat;
 Amurəmanì kat ka, à nda lumi-tàrú-nong-mwashat.

13

Nzali mənana ueo à malaká lì raka

1 Lang Jesəwa ena kutsuk sə apələa male lakkina ka,* Yahweh banggi wi ama, <<A ena kutsuk sə apələa mò lakkina kərkər sə cili nzali nakam kpəm mənana ueo à malaká é raka.

2 Mənia ka nda nzali mənana ue ka:
 Abu-nzali mala amə Filisti kat, andə abu-nzali mala amə'Geshur kat;

* 13:1 13:1 Balli gbal aba: Jes 14:10; 23:1.

³ (lo a Nggeasala Shihor a njar-takuli mala Masar aban ká nzong-nzali mala Ekəron a njar-nza ka, à kə balli atà anzali mala amə'Kan'ana, kat andə amani ama amurəma tongno mala amə Filisti a Gaza, andə Ashdot, andə Ashkelon, andə Gat, sə Ekəron na à bwali ka); Bu-nzali mala amə'Avit

⁴ a njar-kunmur; nzali mala amə'Kan'ana kat twal a Meara mala amə Sidon aban ká Afek, aban ká nzong-nzali mala amə'Amor;

⁵ andə nzali mala amə Gebal;† andə Lebano kat nə takuli, twal a Ba'al-Gad a kusə Nkono Hamon aban ká Lebo-Hamat.

⁶ Sə mala abwana mənana kat à ndanədo a nzali mūr-ankono, twal a Lebano aban ká Misrefot-Mayim, yia amə Sidon kat ka, Mim nə bamúrām, Mə nə pəria abadəm amə Isərayila. Duməna púp awu nə gakki nzalinì amur amə Isərayila bə duk nzali libala malea, kəla mana Ən banggo ka.

⁷ Ado ka gapi atəu tongno-nong-ine andə gauwa-tsùrú mala tàu mala Manasa nzali man, bə duk nzali libala malea.>>

Gau nzali libala a takuli mala Jodan

⁸ Cili gauwa-tsùrú mala amə'tàu mala Manasa, andə amə'tàu mala Ruben, andə amə'tàu mala Gad ka,‡ à kuməna nzali libala malea, mənana Musa pea wia a nkaring mala Nggeasala Jodan a takuli, kəla mənana Musa guro mala Yahweh angəa dəmba pania wia ka.

⁹ Nzong-nzali malea tite a Aruwa (a kún Bangəaban mala Arnon), andə nggea-là

† 13:5 13:5 Gebal ko Bibəlos ‡ 13:8 13:8 Balli gbal aba: Jes 12:6; Bal 32:33.

mana a tsùrú mala bangɲabanì ka, andə
 ɓawan-mgbangban mala Medeba puppup
 aban ká Dibon,

¹⁰ andə anggea-là kat mala Sihon murəm mala
 amə'Amor, mənana yálmúr abwana a Heshbon,
 aban ká nzong-nzali mala amə'Amon;

¹¹ kat andə Giləyat, yì bu-nzali mala amə'Geshur
 andə amə'Ma'aka, andə Nkono Hamon andə
 Bashan kat, aban ká Saleka,

¹² mənana nda domurəm kat mala Og a Bashan,
 yì mənana yálmúr abwana díɗyal a Ashtarot andə
 Edəri ka. (Yì Og ka, nda kə ɓwa Refa mənana ue
 ka.) Yìà mənno kat ka, Musa gandəia a lwa sə ak
 nzali malea.

¹³ Səama amə Isərayila gandə pər amə'Geshur
 andə amə'Ma'aka ɗàng, acemani ka à lidəmba
 nədo abalə amə Isərayila bà yalung.

¹⁴ Kə tàu mala Lawi nəmūrəi nda mənana Musa
 pea wia nzali libala raka;§ gír'libala malea ka, à
 nda ka aboro mənana abwe yinəia ace pàgir nə
 bəsa aban Yahweh, ʼBakuli mala amə Isərayila ka,
 kəla mənana Yahweh pàcau abania ka.

Bu-nzali mana à pè amə'tàu mala Ruben ngga

¹⁵ Mənia ka nda nzali libala mənana Musa pè
 amə'tàu mala Ruben arə anggurkwar malea ka:

¹⁶ Bù-nzali malea tite a Aruwa, a kún ʼBangɲaban
 Arnon, andə nggea-là mənana a tsùrú mala
 bangɲaban mənno, andə ɓawan-mgbangban
 kat mala Medeba;

¹⁷ Heshbon, andə anggea-là male kat, mənana à
 kàrì aba ɓawan-mgbangban ngga;

§ 13:14 13:14 ʼBalli gbal aba: Jes 14:3-4; Bal 18:20-32.

- Dibon, andə Bamot-Ba'al, andə Bet-Ba'al-Meyon,
¹⁸ andə Jahaz, andə Kedemot, andə Mefaat,
¹⁹ andə Kiriyyatem, andə Sipma, andə Zeret-Shahar amúr mgbangban mala banghabani;
²⁰ andə Bet-Piyor, andə bum-nkono Pisga andə Bet-Jeshimot;
²¹ alá mənana kat amur bawan-mgbangban, andə nzali-murəm kat mala Sihon, murəm mala amə'Amor, mənana yálmúr abwana a Heshbon, mənana Musa limurəm amurí andə amúrû mala amə Midiyan, yia Evi, andə Rekem, andə Zur, andə Hur, andə Reba, amə'tamurəm mana à camata Sihon, sə à ndanədo a nzali mənə ka.
²² Bil'am muna-bwabura mala Beyor mə'bánǵnə-bánǵna gbal ka, nda abalə abwana mana amə Isərayila wal-luia a munəo, nə kún nggeabyau ka.
²³ Nzong-nzali mala amə'tàu mala Ruben ngga, nda kún Nggeasala Jodan. Mənə ka nda nzali libala mala amə'tàu mala Ruben arə anggurkwar malea, nə anggea-là andə amuna-là malea.

Bu-nzali mana à pè amə'tàu mala Gad ka

- ²⁴ Mənia ka nda nzali libala mənana Musa pè amə'tàu mala Gad arə anggurkwar malea ka.
²⁵ Nzong-nzali malea ka nda Jaza, andə anggea-là mala Giləyat kat, andə gauwa-tsùrú mala nzali Amon, aban ká Aruwa, mənana nda a takuli mala Rabba ka;
²⁶ sə twal a Heshbon aban ká Ramat-Mizpe andə Betonim, sə lo a Mahanayim aban ká bu-nzali Debir;

²⁷ sə aba bangnaban ngga Bet-Haram, Bet-Nimra, Sukkot andə Zafon, yì cili nzali-murəm mala Sihon, murəm mala Heshbon, bù-nzali mənana a takuli mala Nggeasala Jodan, aban ká masələata kún Nggeamùr Chineret.*

²⁸ Məno ka nda nzali libala mala amə'tàu mala Gad arə anggurkwar malea, nə anggea-là andə amuna-là malea.

Bù-nzali mana à pè tàu mala Manasa ka

²⁹ Mənia ka nda nzali libala mənana Musa pè gauwa-tsùrú mala amə'tàu mala Manasa arə anggurkwar malea ka.

³⁰ Bù-nzali malea tite a Mahanayim, sə kpapi andə Bashan, nzali-murəm puppup mala Og, murəm mala Bashan, andə anggea-là lumi-tongno-nong-mwashat kat mala Jayir mənana à nda a Bashan ngga;

³¹ andə gauwa-tsùrú mala nzali Giləyat, andə Ashtarot, andə Edəri, yì anggea-là mala nzali-murəm mala Og a Bashan. Abân mənìa ka à nda mənana à kasəi abwana mala Makir, muna-bwabura mala Manasa, ace gauwa-tsùrú mala amuna mala Makir arə anggurkwar malea ka.

³² Aməno ka à nda ka nzali libala mənana Musa gaki a bawanban mala nzali Mowap, a nkaring Nggeasala Jodan nə njar-takuli ka.

³³ Səama tàu mala Lawi ka, Musa pea wia kə nzali libala dāng; Yahweh Bakuli mala amə Isərayila ka, nda gír'libala malea, kəla mənana Yahweh banggia wia ka.

* **13:27 13:27** Nggeamùr Chineret ko Nggeamùr Galili.

14

À gau nzali mənana a njar-nzali mala Jodan ngga

¹ Amənia ka à nda ka anzali libala mana amə Isərayila â, a nzali Kan'ana, mənana Eleaza pəris andə Jesəwa muna-bwabura mala Nun, andə abwana-məgule amur abala-kàu mala atau mala amə Isərayila gakia wia bə duk girkuma malea ka.

² Gau nzalinì amur atau tongno-nong-ine nə gauwa-tsùrú ka, à pè nə bwal-shishar, kəla mənana Yahweh tsəki Musa nzongcau ka.

³ Musa ka angŋa dəm̄ba panì atau bari nə gauwa-tsùrú, nzali libala malea a takuli mala Jodan, sə amə'Lawi ka pea wia kə nzali libala atà amə Isərayila dāng.

⁴ Aməkà Yisəfu ka atau bari na, Manasa andə Ifərem, sə à pè amə'Lawi kə kāmbe mala nzali libala aba nzalinì dāng. A kún mani ka, à pea wia anggea-là mənana à nə duk kam ngga, andə anzali ace yál agirkusəu malea, sə ace agirkuma malea.

⁵ Amə Isərayila à gaki nzalinì, à kpata nzongcau mənana Yahweh tsəki Musa ka.

Nzali mənana à pè Kalip ka

⁶ Pələa amə'tàu mala Yahuda yiu aban Jesəwa a Gilgal. Sə Kalip muna-bwabura mala Jefune bwa-Keniz ne wi ama, <<A sùrə̀nà rə cau mənana Yahweh banggi Musa, yì bwa mala 'Bakuli, a Kadesh-Baniya, amur səm sənə we ka.

⁷ Mə ndanə apələa lumi-ine lang Musa guro mala Yahweh tūrām a Kadesh-Baniya ace shenzə

nzalini ka. Sə ən nyare ən banggi wi cau kəla mənana nda a babumam ngga.

⁸ Səama amə'eambam mənana səm wari sənəia ka, à bungi babum abwe; sə mim ngga ən kpata Yahweh Bakuli mem nə babumam kat.

⁹ Acemani ka, Musa kángìr a mənə yì pwari ka ama, <Mbak-kàngkàng ban mənana kat a par kusəo kam ngga, nə duk gìr'libala mò wunə amunio tātək, acemənana we ka a kpanata Yahweh Bakuli mô nə babumo kat.>*

¹⁰ Səni, ado ka, Yahweh nyìngɲənam nəyiləmu, kəla mana pàcau ka, abalə apələa lumi-ine bwamdə-tongno mənəia à kùtí ka; Yahweh pàcau mənəia ka aban Musa a bàkú mənana Isərayila na aban gya a babondo ka. Sə ado ka, səni, mə ndanə apələa lumi-tongno-nong-tàrú nə məsəi tongno yalung.

¹¹ Mə ndanə rəcandəa piu yalung kəla mənana mə ndanəi a pwari mənə Musa túrām nəi ka; rəcandəa mem dídyal ka, nda rəcandəa mem ado, ace lwa sə ace ká andə nyare.

¹² Ado ka, pam mənəia yì nzali múr-nkono mənana Yahweh bangcau male a pwari mənə ka. We nə nggearəo ka, a ongɲəna a pwari mənə ka ama, amə'Anak nakam, sə anggea-là malea ka à gulkio sə à kària nə akanggərang sheran. Earka Yahweh nə pà atam, sə mə nə pəria kəla mənana Yahweh bang ngga.>>

¹³ Pələa Jesawa tsəki Kalip muna-bwabura mala Jefune bù, sə pe wi Hebəron bə duk gìr'libala male.

* 14:9 14:9 Balli gbal aba: Bal 14:24; Nggur 1:36.

¹⁴ Acemani ka, Hebəron duk gîr'libala mala Kalip muna-bwabura mala Jefune bwa-Keniz bà pwari man acemənanana kpata Yahweh, Bakuli mala amə Isərayila nə babumi kat ka.

¹⁵ Didyal ka lullə Hebəron nda Kiriyaṭ-Arba;† (acemana Arba ka, nda bwa mənana kàr amə'Anak kat ka.) Nda sə nzalinì usələi lwa ka.

15

Nzali libala mənana à kasəî tau mala Yahuda ka

¹ Nzali mənana à kasəî tau mala Yahuda arə anggurkwar malea ka, kya bik nzong-nzali mala amə'Edom, sə sarəa aban ká a pədanban Zin aba Negev dār nə njar-kunmur.

² Nzong-nzali malea a njar-kunmur ka, tite a masələata kúnban mala Nggeamùr Tubamur a lungumban mənana sən njar-kunmur ka,

³ sə sarəa wari a njar-kunmur mala Eauwe Akabbim, sə sarəa aban ká Zin. Kya eau nə njar-kunmur a Kadesh-Baniya, sə lidəmba aban ká Hezəron. Sə eau aban ká a Addar, sə san aban ká nə buì mala Karka.

⁴ Kutio aban ká Azəmon sə sarəa wari arə myalmùr nzong-nzali Masar, sə kya masələa a nggeamùr. Məno ka nda nzong-nzali malea nə njar-kunmur.

⁵ Nzong-nzali malea nə njar-takuli ka, nda Nggeamùr Tubamur aban ká a mádi Nggeasala Jodan.

† 14:15 14:15 Kiriyaṭ-Arba ka bālai nda <<nggea-là mala Arba.>>

Nzong-nzali malea nə njar-nza ka, tite a lungumban mala Nggeamūr Tuḅamur a ban mádi Nggeasala Jodan,

⁶ eauwe aban ká a Bet-Hogəla, sə sarəa aban ká nə njar-nza mala Bet-Araba, sə kutio aban ká aban Tali mala Bohan, muna-ḅwabura mala Ruben.

⁷ Nzong-nzalinì lo a Bangḡaban mala Akor, eauwe a Debir, sə pələ nə njar-nza aban ká Gilgal (mənana à sən ḅaməsəarəia andə Eauwe Adumim nə bú njar-kunmur mala myalmūr ka). Pələa yì nzong-nzali ka kutio aban ká aban amádi-mūr mala En-Shemesh sə sarəa aban ká En-Rogel.

⁸ Pələa nzong-nzalinì eau nəḅa Bangḡaban mala Ben Hinom aban ká ḅunnó mala amə'Jebus (mənana nda Urəshalima ka) nə njar-kunmur, pələa eauwe aban ká ḅong mgbangban mənana sən ḅaməsəarəia andə Bangḡaban mala Ben Hinom nə njar-nzali, mənana nda a masələata Bangḡaban mala amə'Refa nə njar-nza ka.

⁹ Pələa nzong-nzali mənia twal a ḅong mgbangbanì, sə dəshi ban amgbede mūr mala Neftowa, sə lo a ban mənə ka, kya pur a ban anggea-là mala Nkono Efəron. Pələa sarəa sə kya pələa aban ká a Ba'ala (mənana gbal à tunəi ama Kiriāt-Jarim ngga).

¹⁰ Pələa nzong-nzalinì kàr nə njar-nzali a Ba'ala aban ká a Nkono Seyir. Kya kàrá a buì mala njar-nza aban ká a ḅunnó mala Nkono Jeyarim (mənana à tunəi ama Chesalon ngga) a njar-nza, sə suləo aban ká Bet-Shemesh. Pələa kúti nə Timna.

¹¹ Nzong-nzali mənia pələa sarəa aban ká ḅunnó

mala Ekəron nə njar-nza, sə dəshi Shikəron. Pələa san aban ká a Nkono Ba'ala, sə sarəa aban ká a Jabneel. Kya masələa a Nggeamùr Mediterani.

¹² Nzong-nzali malea a njar-nzali ka nda Nggeamùr Mediterani. Aməno ka, à nda ka nzong-nzali mənana à kàrì tàu mala Yahuda arə anggurkwar malea ka.

Nzali mənana à pè Kalip ka
(Akas 1:12-15)

¹³ Kəla mənana Yahweh tsəkî Jesəwa nzongcau ka, Jesəwa pè Kalip, muna-bwabura mala Jefune kāmbe nzali atà abwana mala Yahuda. Pè wi Kiriya-Arba, mənana à tunəi ama Hebəron ngga. (Arba ka nda tár Anak).

¹⁴ Sə Kalip pər atəu tərú mala amə'Anak: She-shai andə Ahiman andə Talmai, aməkà Anak.*

¹⁵ Pələa lo kano sə warinə munəo arə abwana mənana nədo a Debir ka. Lullə Debir dīdyal ka nda Kiriya-Sefer.

¹⁶ Pələa Kalip bang ama, <<Bwa mənana kat li Kiriya-Sefer nə lwa ka, mə nə pè wi boarnsarilem Aksa bə duk māmí.>>

¹⁷ Nda Otəniyel,† muna-bwabura mala Kenaz, mə'kyauwa Kalip li, sə Kalip pè wi boarnsarile Aksa duk māmí ka.

¹⁸ Lang Aksa yina ka, nacau nə Otəniyel ace mənana bə zəmbi wi tárrí Kalip bə pè wi nzali a liro. Pələa Aksa suləi nzəm mədambəriso male, sə Kalip dī ama, <<Mana a earkice?>>

* **15:14 15:14** Səni aba: Bal 13:22,28,33; Nggur 9:2; Jes 21:11.

† **15:17 15:17** Səni aba: Akas 3:8-11.

¹⁹ Pələa eari wi ama, <<Ida, b̄wamuram. Nzali mənana a pam ngga nda a Negev,[‡] ado ka pam ban mənana ndanə amgbede mūr ka gbal.>> Nda Kalip pè wi amgbede mūr mana a mgbang-ban andə amgbede mūr mana a tūliban ngga.

Anggea-là mala Yahuda

²⁰ Mənia ka nda nzali libala mənana à kasəî abwana mala t̄au mala Yahuda arə anggurkwar malea ka.

²¹ Anggea-là mənana amala abwana mala Yahuda na a masələata kún ban, a njar-kunmur aban ká a nzong-nzali mala amə'Edom ngga à nda ka:

Kabzeel, andə Eda, andə Jagur,

²² andə Kina, andə Dimona, andə Adada,

²³ andə Kedesh, andə Hazo, andə Itənan,

²⁴ andə Zif, andə Telem, andə Beyalot,

²⁵ andə Hazo-Hadata, andə Keriyot-Hezəron (mənana nda Hazo ka),

²⁶ andə Amam, andə Shema, andə Molada,

²⁷ andə Haza-Gada, andə Heshmon, andə Bet-Pelet,

²⁸ andə Haza-Shual, andə Biyasheba, andə Biziyotiya,

²⁹ andə Ba'ala, andə Iyim, andə Ezem,

³⁰ andə Eltolat, andə Chesil, andə Horma,

³¹ andə Zikəlag, andə Madəmana, andə Sansana,

³² andə Lebaot, andə Shilhim, andə Ayin, sə Rimon: yia kat ka anggea-là lumi-bari-bwamdə-tongno-nong-ine na andə amuna-là malea.

[‡] **15:19 15:19** Negev ka bu-nzali na a njar-kunmur, ban mənana mbulo kə nya kam bəti ka.

³³ Anggea-là mənana à nda a kusə ankono ka à nda ka:

Eshtawol, andə Zora, andə Ashna,

³⁴ andə Zanoḥa, andə En-Ganim, andə Tapuwa, andə Enam,

³⁵ andə Jarmut, andə Adulam, andə Soko, andə Azeka,

³⁶ andə Sharayim, andə Aditayim, andə Gederə, andə Gederotayim: anggea-là lum-nong-ine andə amuna-là malea.

³⁷ Sə Zenan, andə Hadasha, andə Migədal-Gad,

³⁸ andə Dileyan, andə Mizəpe, andə Jokteel,

³⁹ andə Lakish, andə Bozəkat, andə Egəlon,

⁴⁰ andə Kabon, andə Lamam, andə Chitəlish,

⁴¹ andə Gederot, andə Bet-Dagon, Naama sə Makkeda: anggea-là lum-bwamdə-tongno-nong-mwashat andə amuna-là malea.

⁴² Sə Libəna, andə Eta, andə Ashan,

⁴³ andə Ifta, andə Ashna, andə Nezip,

⁴⁴ andə Keyila, andə Akzip, sə Maresha: anggea-là tongno-nong-ine andə amuna-là malea.

⁴⁵ Sə Ekəron andə alá andə amuna-là male;

⁴⁶ sə twal a Ekəron aban ká nggeamùr, yì alá mənana a nkanggari Ashdot ka, andə amuna-là malea.

⁴⁷ Sə Ashdot, andə alá andə amuna-là male; sə Gaza, andə alá andə amuna-là male kya uk dār pur a myalmúr nzong-nzali Masar, andə abān arə gwanyì mala Nggeamùr Mediterani.

⁴⁸ Anggea-là mənana à nda amúr ankono ka, à nda ka:

Shamir, andə Jattir, andə Soko,

⁴⁹ andə Danna, andə Kiriāt-Sanna (mənanan da Debir ka),

⁵⁰ andə Anap, andə Eshtemo, andə Anim,

⁵¹ andə Goshen, andə Holon, sə Gilo: anggea-là lum-nong-mwashat andə amuna-là malea.

⁵² Sə Arap, andə Duma, andə Eshan,

⁵³ andə Janim, andə Bet-Tapuwa, andə Afeka,

⁵⁴ andə Humta, andə Kiriyat-Arba (mənanan da Hebəron ngga), sə Ziyor: anggea-là tongno-nong-ine andə amuna-là malea.

⁵⁵ Sə Mawon, andə Kamel, andə Zif, andə Jutta,

⁵⁶ andə Jezəril, andə Jokdeyam, andə Zanoḥa,

⁵⁷ andə Kayin, andə Gibiya, sə Timna: anggea-là lum andə amuna-là malea.

⁵⁸ Sə Halhul, andə Bet-Zur, andə Gedor,

⁵⁹ andə Maarat, andə Bet-Anot, sə Eltekon: anggea-là tongno-nong-mwashat andə amuna-là malea.

⁶⁰ Sə Kiriāt-Baal (mənanan da Kiriāt-Jarim ngga), andə Rabba: anggea-là bari andə amuna-là malea.

⁶¹ Anggea-là mənanan à nda aba pədanban ngga à nda ka:

Bet-Araba, andə Middin, andə Sekaka,

⁶² andə Nipshan, andə Nggea-là Tubamur, sə Engedi: anggea-là tongno-nong-mwashat andə amuna-là malea.

Amə'Jebus

⁶³ Səama amə'Jebus, yì abwana mənanan à ndanədo a Urəshalima ka, § abwana mala Yahuda gandə pəria dāng. Nda tsəa sə amə'Jebus do

atārəia andə aḃwana mala Yahuda ba yalung ngga.

16

Nzali mana à kasəî atau mala Ifərem andə Manasa ka

¹ Nzali mənana à kasəî tâu mala Yisəfu ka, tite a Nggeasala Jodan, nə takuli mala amgbeade-mür mala Jeriko, kya kúti nəba pəḃanban, sə kúti aba nzali mür-ankono aban ká Betel.

² Lo a Betel kya bwal Luz, sə kutio bik nzong-nzali mala amə'Arkit a Atarot.

³ Pələa dīlī nə njar-nzali aban ká a nzong-nzali mala amə Jafəlet, sə kutio wari a nzong ban Bet-Horon mənana a ɓangɓaban ngga, kya bwal Geza, sə kya masələa a kún nggeamür.

⁴ Aməkà Yisəfu, yì atau mala Manasa andə Ifərem kum nzali man yì duk nzali libala malea.

⁵ Mənia ka nda bu-nzali mənana à gapì tâu mala Ifərem arə anggurkwar malea ka: Nzong mala nzali libala malea nə njar-takuli ka, lo a Atarot-Addar aban ká Bet-Horon mənana a mgbangban ngga,

⁶ sə sarəa umnə nggeamür. Lo a Mikmetat a njar-nza, pələ nə takuli aban ká a Ta'anak-Shilo, pələa kúti a dəmba nəi aban ká Januwa, nə takuli.

⁷ Lo a Januwa kya sulə aban ká Atarot andə Na'ara, kya je Jeriko, sə yì masələa a kún Nggeasala Jodan.

⁸ Lo a Tapuwa ka, nzong-nzalinì kùtí nə njar-nzali aban ká a muna-mür Kana, sə kya masələa a kún nggeamür. Mənia ka nda nzali libala mənana à kasəî tâu mala Ifərem arə anggurkwar malea ka,

⁹ kpapi andə anggea-là mənana à tària ace abwana mala Ifərem aba nzali libala mala aməkà Manasa ka; anggea-là mənə kat andə amuna-là malea.

¹⁰ Səama yia ka à pər amə'Kan'ana mənana à ndanədo aba Geza ka dāng; acemani ka, amə'Kan'ana do abalə abwana mala Ifərem ba yalung, səama, à tsəia púp bə à kə pakkia wia atúró məkwanə.

17

Nzali ace tau mala Manasa mənana a njar-nzali ka

¹ Mənia ka, nda nzali mənana à kasəi tau mala Manasa, muna-dəmba mala Yisəfu ka. Aməkà Makir, mənana nda muna-dəmba mala Manasa sə dəm ngga nda tár Giləyat ka, à pea wia abunzali Giləyat andə Bashan a takuli mala Jodan, acemənana yia ka, akanggərang amə'lwa na.

² Nzali mənana a njar-nzali mala Jodan ngga, à pè acili abwana mala Manasa arə anggurkwar malea; yì aməkà Abiyeza, aməkà Helek, aməkà Asəriyel, aməkà Shekem, aməkà Hefa, andə aməkà Shemida. Yia mənə ka, à nda ka aburana aməkà Manasa, muna-bwabura mala Yisəfu, arə anggurkwar malea.

³ Zəlofihat, muna-bwabura mala Hefa, muna-bwabura mala Giləyat, muna-bwabura mala Makir, muna-bwabura mala Manasa ka, kum muna-bwabura dāng; amuni ka amuna-maməna na, sə alulləia ka, à nda ka Mala, andə Noha, andə Hogəla, andə Milka, sə Tərza.

⁴ À wari aban Eleaza pəris, andə Jesəwa muna-bwabura mala Nun, andə abwana-məgule sə à

bang ama, <<Yahweh banggi Musa ama bə̀ pà səm nzali libala atà amə'eam səm amuna-burana.>> Nda Jesəwa pea wia nzali atà amə'eam tárrià, kəla mana Yahweh bang ngga.

⁵ Acemani ka, tau mala Manasa kum akambe lum mala nzali, tsəa amúr abu-nzali Giləyat andə Bashan, mənana à nda a takuli mala Jodan ngga,

⁶ acemənana amuna-maməna mala tau mala Manasa ka, à kum nzali libala atà amuna-burana male. Bù-nzali Giləyat ka, nda mənana à pè acili amə'kà Manasa ka.

⁷ Nzong-nzali mala tau mala Manasa ka, twal a nzong-nzali mala Asha, kya bwal a Mikmetat, mənana nda a badəm Shekem ngga. Sə nzong-nzalinì ka, twal a njar-kunmur, aban ká aban abwana mənana à do a En-Tapuwa* ka.

⁸ (Nzali mənana kàri Tapuwa ka, mala aməkà Manasa na, səama là Tapuwa, mana nda a nzong-nzali mala Manasa ka, mala aməkà Ifərem na.)

⁹ Pələa nzong-nzalinì sulə nə njar-kunmur wari a muna-mùr Kana. Anggea-là mənana a njar-kunmur mala muna-mùrnî ka, amala Ifərem na abalə anggea-là mala Manasa. Nzong-nzali mala Manasa ka, nong arə kún muna-mùrnî nə njar-nza, sə kya masələa a nggeamùr.

¹⁰ Bù-nzali mənana nə njar-kúnmur ka, mala tau mala Ifərem na, sə mənana nə njar-nza ka, nda mala tau mala Manasa. Nggeamùr ka, nda nzong mala bù-nzali Manasa nə njar-nzali, sə bù-nzali malea ka je mala Asha a njar-nza andə mala Isaka a takuli.

* **17:7 17:7** *En-Tapuwa ko ban mgbeade-mùr mala Tapuwa.*

11 Aḅa bù-nzali Isaka andə mala Asha dəm ngga, à pè tau mala Manasa alá mən̄ia ka: Bet-shan andə amuna-là male, Ibəlem andə amuna-là male, andə aḅwana mana à do a Dor (mənana a mgbangban ngga),[†] andə En-dor, andə Ta'anak, andə Megido, andə amuna-là malea mənana à kària ka.

12 Səama aməkà Manasa gandə ak anggea-là mən̄ia ka dāng, acemənana amə'Kan'ana shambumia ama à pà nē nying do aḅa nzalinì dāng.

13 Lang amə Isərayila kuməna rəcandəa kpəm ngga, à tsək amə'Kan'ana púp aḅata atúró məcandəe, səama à pəria kat-kat, ama bəà purî bá nzalinì dāng.

14 Pələa aməkà Yisəfu banggi Jesəwa ama, <<Palang sə a pa səm gauwe mwashat mala nzali, andə kāmbe mwashat bə duk gir'libala ace səm, kat andə amani ama səm nda nyangsang, acemənana yi pur ado ka, Yahweh tsəngnə̀nà səm bù?>>

15 Pələa Jesəwa nea wia ama, <<Bə wun ngga wu làkkì pas, sə nzali múr-ankono mala Ifərem kyapa wun ngga, wu kyan nē nggearə wun aḅa ndà-nggun, aḅa nzali mala amə'Periz, andə mala amə'Refa, wu kya wal-nggun ace kumbi bamurə wun ban.>>

16 Pələa aməkà Yisəfu pa eare ama, <<Nzali múr-ankono karə səm dāng, sə amə'Kan'ana, mana à ndanədo a dulum ngga, à ndanə awaru-pər mana à pea nē bolo-candəa ka, kəm andə aməno à do a

[†] 17:11 17:11 (*mənana a mgbangban ngga*) bāl̄ei nē kún Ibəru ka à bwalte dāng.

Bet-shan andə amuna-là male ka, andə aməno à do a ɓangɗaban mala Jezəril ka.>>

¹⁷ Pələa Jesəwa ɓanggi ɓala mala Yisəfu, yia abwana a tau mala Ifərem andə tau mala Manasa ama, <<Wun ngga, wu bundəo, wu lakkɪ pas, sə wun ndanə rəcandəa kərkər. Kāmbe nzali mwashat ɓərbər na à nə kasəa wun ngga dāng.

¹⁸ Nzali mūr-ankono puppup nə duk ma'wun. Kat andə amani ama ndà-nggun na ka, wun nə gandə wal nggun, sə abān mala anzong male mənana à tangɗa aban ká kuko ka, wun nə eɗ ɓəà duk girkuma ma'wun; acemənana wun nə pər amə'Kan'ana, kat andə awaru-pər mala bolo-candəa malea, sə kat andə amani ama à ndanə rəcandəa ka.>>

18

Gau cili nzali a Shilo

¹ Pələa ɓinala amə Isərayila puppup ramba a Shilo, sə à loasə Tara Ban Peri a ɓanì. Kat andə amani ama à lina nzalinì, sə nda abata rəcandəa malea ka,

² atau tongno-nong-ɓari mala amə Isərayila malaká kum nzali libala malea dāng.

³ Nda Jesəwa ɓanggi amə Isərayila ama, <<Nə sau lang sə wun nə dəndi arə ká ak nzali mənana Yahweh, Bakuli mala aká wun pàna wunì ka?

⁴ Wu twal aburana tàrú a koya tau. Mə nə tasəia ɓəà kyane ɓəà gya aba nzalinì kat. Bù-nzali mənana à nə earce ɓə duk nzali libala malea ka, ɓəà kanikirəi nə pusə nyouləa-nzong mala nzalinì; sə ɓəà nyare ɓəà yiu abanam.

⁵ À nè gau nzalinì arə abân tongno-nong-bari; Tàu mala Yahuda ka, nè lidəmba nədo a bù-nzali malea a njar-kunmur, sə atau mala Yisəfu ka, a bu-nzali malea a njar-nza.

⁶ Wu pusə nyouləa-nzong mala nzalinì mənana wun nè gauwi arə abu-nzali tongno-nong-bari ka, sə wu yinəi abanam. Mə nə tsək wun, wun nè bwal-shishar akani abadəm Yahweh Bakuli ma'wun.

⁷ Amə'Lawi ka, à pənə kə kāmbe mala nzali mənana à kasəia wia atà wun ngga dāng, acemənana dobuno-pəris mala Yahweh ka, nda libala malea. Sə atau mala Gad, andə Ruben, andə gauwa-tsùrú mala tàu mala Manasa ka, à angrə dəmba à kuməna nzali libala malea, mənana Musa guro mala Yahweh kasənia wia a nkaring takuli mala Nggeasala Jodan ngga.>>

⁸ Nda aburana man lo sə à wario, anzəm mana Jesəwa pània wia mənəia yì kwarkiru ka ama, <<Wu gya aba nzalinì, wu peləpa male, sə wu pusə nyouləa-nzong male. Sə wu nyare wu yiu abanam. Sə akani a Shilo, mə nə tsək wun, wun nè bwal-shishar abadəm Yahweh Bakuli ma'wun.>>

⁹ Nda aburana man wario sə à kya gya arə abân aba nzalinì, sə à kanikirəi nə nyouləa-nzong male aba mbu-maləmce:* yì abân mala alá mənana abaləi, andə gakiə mənana à gaki arə abu-nzali tongno-nong-bari ka. Pələa à nyare aban Jesəwa aba kàtti a Shilo.

¹⁰ Jesəwa pələa tsəia à bwal-shishar abadəm Yahweh a Shilo, sə gau nzalinì amur atau mala

* **18:9 18:9** *mbu-maləmce* ka nda nggú giləgir mana à kə kàri ka.

amə Isərayila mənana à ue ka, nə banggi koya tàu ka kāmbe nzali mənana nə kum ngga.

Nzali libala mala tàu mala Benjami

¹¹ Bwal-shishar mədəmbe ka, kpa amúr tàu mala Benjami andə abwana a nggurkwar male. Bù-nzali malea mənana à kum ngga, nong a nre ka atau mala Yahuda andə Yisəfu.

¹² A njar-nza ka, nzong-nzali malea tite a kún Nggeasala Jodan, sə eauwe aban ká suləo mala mgbang-ban mala Jeriko. Pələa eauwe kúti nəba nzali múr-ankono nə njar-nzali, sə kya pur a pədanban mala Bet-Aven.

¹³ Twal a ban mənə ka, nzong-nzalinì san nə njar Luz aban ká mgbang-ban mala Luz (mənana nda Betel ka). Pələa sulə aban ká Atarot-Addar, amúr nkono mənana nda a Bet-Horon nə njar-kunmur ka.

¹⁴ Pələa nzong-nzalinì kàr a bù njar-nzali mala nkono mənə mənana nda a Bet-Horon ngga, sə um nə njar-kunmur aban ká Kiriāt-Baal (mənana nda Kiriāt-Jarim ngga). Là mənə ka mala abwana mala Yahuda na. Məno ka nda nzong-nzalinì nə bú njar-nzali.

¹⁵ Nzong-nzali malea a bù njar-kunmur ka, tite a nzəm lá Kiriāt-Jarim, sə sarəa um nə njar-nzali aban ká a ban amgbede mūr mala Neftowa.

¹⁶ Pələa nzong-nzalinì suləo aban ká a nkanggari nkono mənana sən baməsəarəia andə Bangjaban mala Ben-Hinom, mənana nda a masələata Bangjaban mala Amə'Refa nə njar-nza ka. Pələa lidəmbe suləo aban ká a Bangjaban

mala Hinom, nə njar-kunmur mala bunno mala amə'Jebus, sə dīlī wari a En-Rogel.

¹⁷ Pələa kàr nə bù njar-nza aban ká a En-Shemesh, sə lo kano ka, wari a Gelilot, mənana à sən bəməsəarəia andə Eauwe Adumim ngga. Pələa dīlī wari aban Tali mala Bohan muna-bwabura mala Ruben.

¹⁸ Lidəmba aban ká a bunno mala Bet-Araba nə njar-nza sə dīlī wari a Araba.

¹⁹ Pələa nzong-nzali mənia sana o a bunno mala Bet-Hogəla nə njar-nza. Sə kya masələa a lumgumban mala Nggeamùr Tubamur nə njar-kúnmur, a máđi mala Nggeasala Jodan. Məno ka nda nzong-nzalinì a bù njar-kunmur.

²⁰ Nggeasala Jodan ngga nda nzong male a bù njar-takuli. Aməno ka à nda ka anzong mala nzali libala mənana à kasəî abwana a tàu mala Benjami arə anggurkwar malea ka.

²¹ Anggea-là mənia ka, amala tàu mala Benjami arə anggurkwar male na: Jeriko, andə Bet-Hogəla, andə Emek-Keziz,

²² andə Bet-Araba, andə Zemarayim, andə Betel,

²³ andə Avim, andə Para, andə Ofəra,

²⁴ andə Kefar-Amoni, andə Ofəni, sə Geba; anggea-là lum-nong-bari andə amuna-là malea.

²⁵ Sə Gibiyon, andə Rama, andə Beerot,

²⁶ andə Mizpa, andə Kefira, andə Moza,

²⁷ andə Rekem, andə Irpeel, andə Tarala,

²⁸ andə Zela, andə Haelef, nggea-là mala amə'Jebus (mənana nda Urəshalima ka), andə Gibiya, sə Kiriya; anggea-là lum-nong-ine andə amuna-là malea. Məno ka nda nzali libala

mənana à kasəî aḃwana a tàu mala Benjami arə anggurkwar malea ka.

19

Nzali libala mala tàu mala Shimiyon

¹ Baria bwal-shishar kpa amur tàu mala Shimiyon, amur aməkau a tàu mala Shimiyon arə anggurkwar malea. Nzali libala malea nongŋo aba baləu mala nzali libala mala tàu mala Yahuda.

² Alá malea ka à nda ka: Biyasheba (ko Sheba), andə Molada,

³ andə Haza-Shual, andə Bala, andə Ezem,

⁴ andə Eltolat, andə Bethul, andə Horma,

⁵ andə Zikəlag, andə Bet-Markabot, andə Hazar-Susa,

⁶ andə Bet-Lebawot, sə Sharuhen; anggea-là lum-nong-tàrú andə amuna-là malea.

⁷ Sə Ayin, andə Rimon, andə Eta, sə Ashan; anggea-là ine andə amuna-là malea,

⁸ andə alá mənana kat à kàrì anggea-là mənia ka kya pur a Baalat-Biya (ko Rama) a Negev. Məno ka nda nzali libala mənana à kasəî aḃwana a tàu mala Shimiyon arə anggurkwar malea ka.

⁹ Nzali libala mənana à kasəî tàu mala Shimiyon ngga à twali aba mənana à pè tàu mala Yahuda ka, acemənana bù-nzali mala Yahuda biki gulo acea; acemani ka, à kasəî tàu mala Shimiyon nzali libala aba mala Yahuda.

Nzali libala mala tàu mala Zebulu

¹⁰ Tàruia bwal-shishar ka nda mala tàu mala Zebulu arə anggurkwar malea. Bù-nzali malea ka o kya bwal Sarit.

¹¹ Sə twal kano ka um nə njar-nzali kya bik Marala, sə je Dabeshet andə bangɲaban mənana a njar-takuli mala Jokneyam ngga.

¹² Sə lo a Sarit ka, um nə njar-takuli, nə ban eauwe mala pwari a nzong-nzali mala Chislot-Tabo. Lo kano ka o a Daberat, sə eauwe aban ká a Jafiya.

¹³ Lo kano ka, san nə njar-takuli aban ká a Gat-Hefa andə Et-Kazin, sə lang sarəa wari a Rimon ngga, kàr aban ká Neya.

¹⁴ Pələ nə njar-nza aban ká a Hanaton sə kya masələa a bangɲaban mala Ifta-El.

¹⁵ Alá aba bù-nzali malea ka à nda ka: Kata, andə Nahalal, andə Shimron, andə Idala, sə Betalami; anggea-là lum-nong-ɓari andə amuna-là malea.

¹⁶ Məno ka nda nzali libala mala tàu mala Zebulu arə anggurkwar malea, kpapi andə anggea-là məno andə amuna-là malea.

Nzali libala mala tàu mala Isaka

¹⁷ Inea bwal-shishar ka, pur ace tàu mala Isaka arə anggurkwar malea.

¹⁸ Alá aba bù-nzali malea ka, à nda ka: Jezəril, andə Kesulot, andə Shunem,

¹⁹ andə Hafarayim, andə Shiyon, andə Anaharat,

²⁰ andə Rabit, andə Kishiyon, andə Ebez,

²¹ andə Remet, andə En-Ganim, andə En-Hada, andə Bet-Pazéz.

²² Nzong-nzalini gbal ka je Tabo, andə Shahazuma, andə Bet-Shemesh, sə masələa a Nggeasala Jodan; anggea-là lum-bwamdə-tongno-nong-mwashat andə amuna-là malea.

²³ Məno ka nda nzali libala mala tàu mala Isaka arə anggurkwar malea, kpapi andə anggea-là məno andə amuna-là malea.

Nzali libala mala tàu mala Asha

²⁴ Tongnoia bwal-shishar ka, yi pur ace tàu mala Asha arə anggurkwar malea.

²⁵ Alá aba bù-nzali malea ka, à nda ka: Helkat, andə Hali, andə Beten, andə Akshaf,

²⁶ andə Alamelek, andə Amat, andə Mishal. A njar-nzali ka, je Kamel andə Shiho-Libənat,

²⁷ pələa wuli nə njar-takuli, o a Bet-Dagon sə kya je Zebulu andə ɓangɓaban mala Iftahel nə njar-nza mala Bet-Emek andə Neyel. Pələa lidəmba nə njar-nza aban ká a Kabul,

²⁸ andə Ebəron, andə Rehop, andə Hammon, andə Kana, sə u ɗar a Sidon Məgule.

²⁹ Pələa nzong-nzalini kàr aban ká a Rama, kya bik kanggərang nggea-là mala amə Taya. Kàr aban ká a Hosa, sə kya masələa a Nggeamùr Mediterani tù a ban Mahalap,* andə Akzip,

³⁰ andə Uma, andə Afek, sə Rehop. Anggea-là andə amuna-là malea kat ka à nda lumi-ɓari-nong-ɓari.

³¹ Məno ka nda nzali libala mala tàu mala Asha arə anggurkwar malea, kpapi andə anggea-là məno andə amuna-là malea.

Nzali libala mala tàu mala Naftali

³² Tongno-nong-mwashatia bwal-shishar ka yiu pur ace aməkà Naftali, ace aməkà Naftali arə anggurkwar malea.

* **19:29 19:29** *Mahalap* ko <<Mehebel>>

³³ Nzong-nzali malea ka, tite a Helef andə nggun-məgule mala Zaananim, sə kutio o a Adami-Nekep, andə Jabneel sə lidəmba o a Lakum, sə kya masələa a Nggeasala Jodan.

³⁴ Pələa nzong-nzalinì kàr nə njar-nzali aban ká a Azənot-Tabo, sə lo kano ka, o a Hukok, kya je Zebulu a bù njar-kunmur, Asha a njar-nzali, sə Yahuda a njar-takuli a Nggeasala Jodan.

³⁵ Akanggərang alá malea ka à nda ka: Zidim, andə Zer, andə Hamat, andə Rakat, andə Chineret,

³⁶ andə Adama, andə Rama, andə Hazo,

³⁷ andə Kedesh, andə Edəri, andə En-Hazo,

³⁸ andə Yiron, andə Migdal-El, andə Horem, andə Bet-Anat, sə Bet-Shemesh; anggea-là lum-bwamdə-tongno-ine andə amuna-là malea.

³⁹ Məno ka, nda nzali libala mala tàu mala Naf-tali arə anggurkwar malea, kpapi andə anggea-là məno andə amuna-là malea.

Nzali libala mala tàu mala Dan

⁴⁰ Tongno-nong-ɓaria bwal-shishar ka, yiu pur ace aməkà Dan arə anggurkwar malea.

⁴¹ Alá aba bù-nzali libala malea ka, à nda ka: Zora, andə Eshtawol, andə Ir-Shemesh,

⁴² andə Shaalabin, andə Aijalon, andə Itəla,

⁴³ andə Elon, andə Timna, andə Ekəron,

⁴⁴ andə Elteke, andə Gibeton, andə Baalat,

⁴⁵ andə Jehut, andə Bene-Berak, andə Gat-Rimon,

⁴⁶ andə Me-Jarkon, andə Rakkon, andə bù-nzali mənana a nkābe Jopa ka.

⁴⁷ Nənzəmò ka, əbiubura gandə amə Dan sə à pəria à nying bù-nzali malea. Pələa à warinə

munəo arə bə̀ lə̀ à tunəi ama Leshem. À lè sə̀ à wal-lú abwana mənana à duk kam ngga nə́ kún nggeabyau; à é pələ́ malea, sə̀ à duk kam. À nggadí lullə́ lə̀ nə́ lullə́ keâ Dan.

⁴⁸ Məno ka nda nzali libala mala təu mala abwana mala Dan arə anggurkwar malea, kpapi andə anggea-là məno andə amuna-là malea.

Nzali libala ace Jesəwa

⁴⁹ Lang à maləna gaki abú-nzali ace libala ka, amə Isərayila pè Jesəwa, muna-bwabura mala Nun, nzali ace libala abaləia.

⁵⁰ Kəla mənana Yahweh tsəkia wia nzongcau ka à pè wi nggea-là mənana earkice ka, yì nggea-là Timnat-Sera a nzali múr-ankono mala Ifərem. Bak nggea-lə́ sə́ duk kam.

⁵¹ Aməno ka, à nda ka anzali libala mənana Eleaza pəris, andə Jesəwa muna-bwabura mala Nun, andə abwana-məgule amur abala-kəu mala atəu mala amə Isərayila gakia nə́ bwal-shishar a Shilo abadəm Yahweh, a bankutio aba Tara Ban-Peri ka. Anggo sə̀ à yì mal gau nzalinì.

20

Anggea-là àwá

¹ Yahweh banggi Jesəwa ama,

² <<Banggi amə Isərayila ama, <Wu tər anggea-là àwá, mənana ən bangga wun nə́ kún Musa,

³ ama bwa mənana kat wal-lú bwa sə̀ pə́ kpak-pak raka, ko pè aba dʒwanyi-sələ́e ka, bʒwe nə́ gandə bangja nə́ ká kəm ngga. Anggea-lə́ nə́ dʒpa wun ban-auwa ace apî mə'pě-gbal a kúnì nkila mana à sukki ka.

4 Nə bangŋa nə o aba mwashat atà aməno yì anggea-là ka, sə nə nggá cam a bankutio aba patal mala kún nggea-là, sə nə bəlkuni amur gír mənana kumban ngga, abadəm abwana-məgule mala mənə yì nggea-là ka. Sə à nə kùtí nēi aba nggea-là ateà, sə à nə pe wi bando abaləia.

5 Bə mə'pě-gbal a kúnì nkila mana à sukki ka, bangŋa yiu atè ka, bəà kəa pè wi mə'wal-lú mənə dāng, acemənana pà nə sələe male sə wal-lú bì dāng, sə binəməsəi gbal dīdŋal dāng.

6 Yi ka nə ueo aba nggea-là mənə ka, she pwari mənana caməna abadəm bəwabundəa ace kasə bashi ka, sə ba lú mala pəris məgule mana a buno a bākú mənə gírñi kumban ngga. Sə mə'wal-lú nə gandə nyare a bala male a là mənana pur kām sə bangŋa yiu ka.> >>

7 Nda à tār Kadesh a Galili, aba nzali mūr-ankono mala Naftali, andə Shekem aba nzali mūr-ankono mala Ifərem, andə Kiriyat-Arba (mənana à kə tunəi gbal ama Hebəron) ngga, aba nzali mūr-ankono mala Yahuda.

8 A nkaring Jodan a takuli mala Jeriko ka, à tār Beza a babondo amur bəwan-mgbangban aba b̀u-nzali mala t̀au mala Ruben, andə Ramot a Giləyat, aba b̀u-nzali mala t̀au mala Gad, sə Golan a Bashan aba b̀u-nzali mala t̀au mala Manasa.

9 Amənia ka, à nda ka anggea-là mənana à t̀aria ace amə Isərayila sə ace abəri mənana à ndanədo abaləia ka, ama bəwa mənana kat wal-lú kəbwa aba d̀wanyì-sələe ka, bə bangŋa bə u kam ace kum àwá a b̀u mə'pě-gbal a kúnì nkila mənana à sukki ka, ba pwari mənana caməna abadəm bəwabundəa à

pàngŋə̀nì wi ɓashi ka.

21

Anggea-là mala amə'Lawi

¹ Pələa abwana-məgule amur abala-kàu mala amə'Lawi sung tù aban Eleaza yì pəris, andə Jesəwa muna-bwabura mala Nun, andə abwana-məgule amur abala-kàu mala atau mala amə Isərayila.

² À bangcau nəia a Shilo a nzali Kan'ana ama, <<Yahweh pà nzongcau nəban Musa ama ɓàà pà səm anggea-là mənana səm nə do abaləia, atārəia andə anzali-yálgír malea ace agirkusəu ma'səm.>>

³ Nda amə Isərayila pè amə'Lawi amənia yì anggea-là nə anzali-yálgír malea mənana à kasəa abalə anzali libala malea ka, kəla mənana nzongcau mala Yahweh bang ngga.

⁴ Bwal-shishar mədəmbe kpa amur anggurkwar mala amə'Kohat. Nda amə'Lawi mənia mənana aməkà Haruna na ka, à kum anggea-là lum-nong-tàrú a bù atau mala Yahuda, andə Shimiyon andə Benjami, nə bwal-shishar.

⁵ Acili amə'Kohat ka, à kum anggea-là lum a bù tàu mala Ifərem, andə tàu mala Dan, andə gauwa-tsùrú mala tàu mala Manasa, nə bwal-shishar.

⁶ Amə'Gashon ngga, à kum anggea-là lum-nong-tàrú, nə bwal-shishar, a bù anggurkwar aba tàu mala Isaka, aba tàu mala Asha, aba tàu mala Naf-tali, sə aba gauwa-tsùrú mala tàu mala Manasa, a Bashan.

⁷ Amə'Merari arə anggurkwar malea ka, à kum anggea-là lum-nong-ɓari a bù tàu mala Ruben, tàu mala Gad, andə tàu mala Zebulu.

⁸ Amənia yì anggea-là andə anzali-yálgìr malea ka, amə Isərayila pè amə'Lawi, nə bwal-shishar, kəla mənana Yahweh pà nzongcau nəban Musa ka.

Anggea-là ace aməkà Haruna

⁹ Anggea-là mənna à tunə alulləia əbalə abunzali mala təu mala Yahuda andə mala təu mala Shimiyon ngga,

¹⁰ à pè aməkà Haruna mənana à pur əba mwashat atə anggurkwar mala amə'Kohat, a təu mala Lawi ka, acemənana bwal-shishar mədəmbe ka, kpa amúrià.

¹¹ À pea wia Kiriya-Arba, mənana à tunəi nə lullə Arba yì tár Anak, sə adyan ngga à tunəi ama Hebəron ngga, əba nzali mūr-ankono mala amə Yahuda, atārəia andə anzali-yálgìr male mənana à kàri ka.

¹² Səama, əbaban andə amuna-là mənana à kàri nggea-lə ka, à angəa dəmba à pàni Kalip, muna-bwabura mala Jefune kəla girkuma male.

¹³ Tsəà amur Hebəron (mənana nda mwashat atə anggea-là əwá ace əwa mənana wal-lú ka) nə anzali-yálgìr male ka, à pè amə'kà Haruna Libna nə anzali-yálgìr male,

¹⁴ andə Jətər nə anzali-yálgìr male, andə Eshtemowa nə anzali-yálgìr male,

¹⁵ andə Holon nə anzali-yálgìr male, andə Debir nə anzali-yálgìr male,

¹⁶ andə Ayin nə anzali-yálgìr male, andə Jutta nə anzali-yálgìr male, sə Bet-Shemesh nə anzali-yálgìr male; anggea-là tongno-nong-ine mənana à twalia əbalə abú-nzali mala atəu man bari ka.

17-18 Aḅa bù-nzali mala tàu mala Benjami ka, à pea wia amənia yì anggea-là ine, nə anzali-yálgìr malea ka: Gibiyon, andə Geba, andə Anatot, sə Almon.

19 Anggea-là kat mala aməkà Haruna, yì pəris ka, à nda lum-nong-tàrú nə anzali-yálgìr malea.

20 Acili amə'Kohat arə anggurkwar malea, mənana amə'Lawi na ka, à pea wia anggea-là aḅa bu-nzali mala tàu mala Ifərem.

21 À pea wia Shekem, nggea-là àwá ace bwa mənana wal-lú ka, nə anzali-yálgìr male, aḅa nzali múr-ankono mala Ifərem, andə Geza nə anzali-yálgìr male,

22 andə Kipzeyim nə anzali-yálgìr male, sə Bet-Horon nə anzali-yálgìr male: anggea-là ine.

23-24 Aḅa bù-nzali mala tàu mala Dan ngga, à pea wia anggea-là ine: Elteke, andə Gibeton, andə Aijalon, sə Gat-Rimon; koməye atea ka nə anzali-yálgìr male.

25 Aḅa bù-nzali mala gauwa-tsùrú mala tàu mala Manasa ka, à pea wia Ta'anak nə anzali-yálgìr male, sə Gat-Rimon nə anzali-yálgìr male: anggea-là bari.

26 Acili amə'Kohat arə anggurkwar malea ka à pea wia anggea-là lum, nə anzali-yálgìr malea.

27 Amə'Gashon, bə nggurkwar atə anggurkwar mala amə'Lawi ka, à pea wia anggea-là bari aḅa bù-nzali mala gauwa-tsùrú mala tàu mala Manasa: Golan aḅa nzali Bashan (nggea-là àwá ace bwa mənana wal-lú ka), sə Beeshtera; koməye atea ka nə anzali-yálgìr male.

28 Aḅa bù-nzali mala tàu mala Isaka ka, à pea wia anggea-là mən̄ia ka: Kishon nə anzali-yálgìr male, Daberat nə anzali-yálgìr male,

29 Jarmut nə anzali-yálgìr male, sə En-Ganim nə anzali-yálgìr male: anggea-là ine.

30 Aḅa bù-nzali mala tàu mala Asha ka, à pea wia anggea-là mən̄ia ka: Mishal nə anzali-yálgìr male, Abdon nə anzali-yálgìr male,

31 Helkat nə anzali-yálgìr male, sə Rehop nə anzali-yálgìr male: anggea-là ine.

32 Aḅa bù-nzali mala tàu mala Naftali ka, à pea wia anggea-là mən̄ia ka: Kedesh a Galili (nggea-là àwá ace ḅwa mən̄ana wal-lú ka) nə anzali-yálgìr male, Hamot-dor nə anzali-yálgìr male, sə Kartan nə anzali-yálgìr male: anggea-là tàrú.

33 Anggea-là mən̄ana kat amə'Gashon arə anggurkwar malea à kum ngga, anggea-là lum-nong-tàrú na, nə anzali-yálgìr malea.

34 Acili amə'Lawi, yì amə'Merari arə anggurkwar malea ka, à pea wia anggea-là mən̄ia ka aḅa bù-nzali mala tàu mala Zebulu: Jokneyam nə anzali-yálgìr male, Karta nə anzali-yálgìr male,

35 Dimna nə anzali-yálgìr male, sə Nahalal nə anzali-yálgìr male: anggea-là ine.

36 Aḅa bù-nzali mala tàu mala Ruben ngga, à pea wia anggea-là mən̄ia ka: Beza nə anzali-yálgìr male, Jahaz nə anzali-yálgìr male,

37 Kedemot nə anzali-yálgìr male, sə Mefaat nə anzali-yálgìr male: anggea-là ine.

38 Aḅa bù-nzali mala tàu mala Gad ka, à pea wia anggea-là mən̄ia ka: Ramot aḅa Giləyat (nggea-là

àwá ace bwa mənana wal-lú ka) nə anzali-yálgìr male, Mahanayim nə anzali-yálgìr male,

³⁹ Heshbon nə anzali-yálgìr male, sə Jaza nə anzali-yálgìr male: anggea-là ine na kat-kat.

⁴⁰ Anggea-là mənana kat à pè amə'Merari arə anggurkwar malea, mənana à ueo abalə acili anggurkwar mala amə'Lawi ka, à nda lum-nong-bari.

⁴¹ Anggea-là mala amə'Lawi kat abalə agirkuma mala amə Isərayila ka, anggea-là lumi-ine-bwamdə-tongno-nong-tàrú (48) na nə anzali-yálgìr malea.

⁴² Koməye atà amənia yì anggea-là ka, ndanə anzali-yálgìr male mənana kàri ka; anggo sə amənia yì anggea-là kat ka à pa.

Yahweh lumsə pacau male

⁴³ Anggo sə Yahweh pè amə Isərayila nzali mənana kat kán ama nə pè akeâ ka. À é pələ girkuma malea, sə à duk kam.

⁴⁴ Sə Yahweh peà wia usələo a koya buì, kəla mənana kánbì akeâ ka. Kə bə atà abia-məbura pa kàm mənana cam a kunia ka dāng. Yahweh ka pà abia-məbura kat a babuia.

⁴⁵ Ko mwashat pa kàm, abalə apacau mənana à pur a kún Yahweh aban bala mala Isərayila, mənana kpa a nzali ka dāng. Koya cau bang ngga, yì lumsəo.

22

Atau a takuli nyare a là malea

¹ Pələa Jesəwa tunə amə'tàu mala Ruben, andə amə'tàu mala Gad, andə gauwa-tsùrú mala amə'tàu mala Manasa,

² sə banggia wia ama, <<Wu bwaləna anzongcau mənana kat Musa guro mala Yahweh pà wun ngga, sə wu kpanatà agir mənana kat ən bangga wun ngga.

³ Anonggio pas mənia ba yalung ngga, wu bwakibu wun arə amə'eam wun, amə Isərayila dāng. Wu lùmsənà túró mənana Yahweh Bakuli ma'wun tsəka wun nzongcau arəi ama bə wu pè ka.

⁴ Sə adyan ngga Yahweh Bakuli ma'wun pənī amə'eam wun usələo, kəla mənana pàcau abania ka. Acemani ka, wu nyare wu o arə alá ma'wun aba nzali mənana Musa, yì guro mala Yahweh pà wun, bə duk girkuma ma'wun a nkaring Jodan ngga.

⁵ Səama wu tsəkir wun pepè arə kpata anzongcau andə anggurcau mana Musa, guro mala Yahweh tsəka wun ngga; wu earce Yahweh Bakuli ma'wun, wu gya arə anjar male kat, sə wu kpata anzongcau male; wu bwal Yahweh Bakuli ma'wun pepè, sə wu kpate nə babum wun kat andə yiləmi wun kat.>>*

⁶ Nda Jesəwa tsəkia wia bù, sə tasəia à nyare à o arə alá malea ka.

⁷ Musa angña dəmba pənī bə gauwa-tsùrú mala amə'tàu mala Manasa nzali libala a Bashan, sə cili gauwa-tsùrú mala amə'tàu mala Manasa ka, Jesəwa pea wia nzali libala a nkanggari nzali

* 22:5 22:5 Balli gbal aba: Jes 23:11; Nggur 6:5; 10:12; 11:1; 11:13; 11:22.

mala amə'eambia a njar-nzali mala Jodan. Sə lang Jesəwa tasəia bəà o arə alá malea ka, tsəkia wia bű,

⁸ nea wia ama, <<Wu nyare arə alá ma'wun nə gəna kpəm andə adomwan məgulke mala agirkusəu, nə bolo-azərfa, andə bolo-njengəlan, andə bolo-bángŋá, andə bolo-candəa andə agir-nggūrəu pas. Wu gau agəna-lwa mənana wu pwani arə abiwun-aməbura ka wunə amə'eam wun.>>

⁹ Nda amə'tàu mala Ruben, andə amə'tàu mala Gad, andə gauwa-tsùrú mala amə'tàu mala Manasa nying acili amə Isərayila a Shilo, mənana nda aba nzali Kan'ana ka, sə à bwal njar aban ká ace nyare arə alá malea, a nzali Giləyat, yì nzali girkuma malea mənana à é duk malea nə kpata nzongcau mala Yahweh mənana bangŋi nə kún Musa ka.

Atau a takuli bak gyangŋan mala nakún

¹⁰ Sə lang amə'tàu mala Ruben, andə amə'tàu mala Gad, andə gauwa-tsùrú mala amə'tàu mala Manasa, yì bik Gelilot, mənana nda a bű njar-nzali mala Jodan aba nzali Kan'ana ka, à bak kaba gyangŋan a ban mənə a nkanggari Jodan.

¹¹ Sə acili amə Isərayila ok ama, <<Wu səni, amə'tàu mala Ruben, andə amə'tàu mala Gad, andə gauwa-tsùrú mala amə'tàu mala Manasa bangŋəna gyangŋan a bankutio aba nzali Kan'ana, a Gelilot, a nkanggari Jodan, a bui mənana mala amə Isərayila na ka.>>

¹² Nda binala amə Isərayila puppup ramba a Shilo ace kánə munəo arəia.

¹³ Pələa amə Isərayila túr Finehas muna-bwabura mala Eleaza, yì pəris aban amə'tàu mala

Ruben andə amə'tàu mala Gad andə gauwa-tsùrú mala amə'tàu mala Manasa, a nzali Giləyat.

¹⁴ Finehas wari atārəia andə amúrú lum mala amə Isərayila, bwa mwashat a koya tau. Koyan ateà ka bʷaməgule na amur mwashat atà abala-kàu mala Isərayila.

¹⁵ Sə à yiu aban amə'tàu mala Ruben, andə amə'tàu mala Gad, andə gauwa-tsùrú mala amə'tàu mala Manasa, a nzali Giləyat, sə à nea wia ama,

¹⁶ <<Binala puppup mala Yahweh kə bang ama, <Palang sə wu mgbikî Bakuli mala amə Isərayila kiru, mənana yalung ngga wu pələ nzəm wun arə kpata Yahweh ka? Wu bakkî bamurə wun gyangŋan yalung ace mgbicau arə Yahweh.†

¹⁷ ‡Caubikea mənana à pè a Piyor ka, gîr məkyauwe na aban səm le? Yi pur a yalung səm nggə tanni piu atəcau mala mənə yì caubikea ka, kat andə amani ama kwano-twəl-là yiu amur bʷabundəa mala Yahweh ka!

¹⁸ Sə ado ka wun ndarə pələi Yahweh nzəm wun le?

<< Bə wu mgbicau arə Yahweh yalung ngga, li ka bumi nə lúllô arə bʷabundəa mala Isərayila puppup.

¹⁹ Bə nzali girkuma ma'wun ngga pəndəkina ka, wu yiu a nzali mala Yahweh, ban mənana Taragula male cam kam ngga, wu yi do atə səm. Səama wu kəa mgbicau arə Yahweh, ko arə səm, nə bək bə gyangŋan mana nda dāng andə gyangŋan mala Yahweh Bakuli ma'səm ngga dāng.

† **22:16 22:16** Balli gbal aba: Jes 22:18-19. ‡ **22:17 22:17** *Caubikea mənana à pè a Piyor* Balli gbal aba: Bal 25:3; Nggur 4:3; Ang 106:28.

20 Lang Akan, məkà Zera, dumnə dʷanyi-məsəcau arə agir mənana à tària ka,§ bumlulla mala Yahweh sulə amur bʷabundəa mala amə Isərayila kat re? Sə yì na nəmuri wũ atəcau mala caubikea male ka dāng.> >>*

21 Pələa amə'tàu mala Ruben, andə amə'tàu mala Gad, andə gauwa-tsùrú mala amə'tàu mala Manasa nyesəi amúrú mala abala-kàu mala Isərayila cau ama,

22 <<Mə'rəcandəa, Bakuli, nda Yahweh! Mə'rəcandəa, Bakuli, nda Yahweh! Yi ka súrənà rə məsəcau;† sə Isərayila ka bə sələa: Bə mənəi yì gír səm pè ka, nda ace mgbicau kə mgbikiru aban Bakuli ka, wu kəa nying səm bə səm au yalung dāng!

23 Bə səm bangnəna gyangnan ace bamurə səm ace mənana səm nə pələ nzəm səm arə kpata Yahweh; ko ace apagir mala pisəe kəring, ko apagir mala məsəsa, ko apagir mala dotarəu, amurí ka, bə Yahweh nə bamurəi mbwe səm akúni.

24 Awo, səm pè ace bangciu ama ear ka a damba ka, amuna ma'wun nə banggi amuna ma'səm ama, <Mana kpapi wun wunəa Yahweh, Bakuli mala amə Isərayila?

25 Acemənana Yahweh tsəngnənà Jodan nda nzong-nzali mana gau nre səm sənəa wun, wun amə'tàu mala Ruben, andə amə'tàu mala Gad. Wu pənə kāmbe aba Yahweh dāng.> Anggo ka, amuna

§ 22:20 22:20 *agir mənana à tària ka* ko agir mənana à pərban arəia ka. * 22:20 22:20 Balli aba: Jes 7:1-26. † 22:22 22:22 *súrənà rə məsəcau* ko ndanə sələe.

ma'wun nə tsək amuna ma'səm nə nying peri aban Yahweh.

²⁶ Acemani ka səm bang ama, <Bè səm bak gyangŋan, sə pà ace pàgir mala pisəe kəring ko pà gîr'nkila dāng,

²⁷ səama nda ace mənana bè duk girnakun anre səm sənəa wun,‡ sə a nre ka anza mənana à kè yiu anzəm səm ngga, ace mənana səm nə peri aban Yahweh a bədəmbi nə apagir mala pisəe kəring, andəa pà gîr'nkila andə apagir mala dotarəu. Sə a dəmba ka amuna ma'wun pà nə gandə ne amuna ma'səm ama, <<Wu pənə kāmbe aba Yahweh dāng.>> >

²⁸ Sə səm pək denyicau ama, <Bè à bangga səm ko à banggi amuna ma'səm a bè pwari anggo ka, səm nə bang ama, <<Wu sən ulang gyangŋan mala Yahweh mənana aká səm bè, sə pà ace apagir mala pisəe kəring, ko pà gîr'nkila dāng, səama nda ace mənana bè duk girnakun anre səm sənəa wun ngga.>> >

²⁹ Bè sappi ban səm ama səm nə mgbicau arə Yahweh, sə səm nə nying kpata Yahweh yalung nə bak gyangŋan ace pàgir mala pisəe kəring, ko pàgir mala məsəsa, ko pà gîr'nkila ka. Pà səm nə bak bè gyangŋan dāng shekə gyangŋan mala Yahweh 'Bakuli ma'səm mənana came abadəm Taragula male ka!>>

³⁰ Lang Finehas pəris andə abwana-məgule mala bəwabundəa, yì amúrû mala abala-kàu mala Isərayila mənana à waria atè, ok acau mana

‡ 22:27 22:27 Səni gbal a məsəi 28 andə 34 mala kùré mənəia.

amə'tàu mala Ruben, andə amə'tàu mala Gad, andə amə'tàu mala Manasa bang ngga, kara banboaria wia arə cê.

³¹ Pələa Finehas muna-bwabura mala Eleaza, yì pəris, banggi amə'tàu mala Ruben, andə amə'tàu mala Gad andə amə'tàu mala Manasa ama, <<Yalung ngga səm sələna ama Yahweh na abalə səm, acemənana pà ace mgbikí Yahweh kiru sə wu pàk man yì gír ka dāng. Adyan ngga wu amsəna amə Isərayila a babù Yahweh.>>

³² Pələa Finehas muna-bwabura mala Eleaza, pəris, andə abwana-məgule nying amə'tàu mala Ruben, andə amə'tàu mala Gad a nzali Giləyat, sə à nyare a nzali Kan'ana. À yì ne amə Isərayila cau mənana à kya ok ka.

³³ Sə banboaria amə Isərayila arə cau mənana à yì banggia wia ka. Pələa amə Isərayila bwangəsə 'Bakuli, sə à nyare à na cau mala kánə lwa ace kidiki anzali mənana amə'tàu mala Ruben andə amə'tàu mala Gad ndanədo kam ngga dāng.

³⁴ Amə'tàu mala Ruben andə amə'tàu mala Gad tsəki gyangɲanì lullə ama Nakún, acemənana à bang ama, <<Mənia ka nakún na anre səm, ama Yahweh ka 'Bakuli na.>>

23

Masələata cau mala Jesəwa aban amə Isərayila

¹ Anzəm mana apələkia pas kutikina, sə Yahweh pàni amə Isərayila usələo arə abia-məbura mənana kat à kàribania, sə Jesəwa ka ena kutsuk ka,

² Jesəwa túrban bəà tunə amə Isərayila kat, andə akapana andə abwana-məgule malea, amə'bashì

malea, andə aməgulo sə banggia wia ama,
<<Adyan ngga ən enà sə ən pələna jamgula.

³ Sə wu sənəna agir mənana kat Yahweh
ʔakuli ma'wun pàngŋəni anzali mənəia kat
atəcau ma'wun ngga, acemənana Yahweh ʔakuli
ma'wun, nda mənana munəo ace wun ngga.

⁴ Balə wun bə kasəa ama ən gapini atəu ma'wun
anzali mənana wu malaká lia nə lwa raka,
atəria andə anzali mənana səm angŋa dəmba
səm linia ka, bəə duk gír'libala ma'wun, twal
a kún Nggeasala Jodan aban ká kún Nggeamúr
Meditərani a njar-nzali.

⁵ Yahweh ʔakuli ma'wun nə ramtea a bədəm
wun. Yi ka nə pəria bəə upi bəməsə wun, sə wun
nə ak nzali malea bə duk girkuma ma'wun, kəla
mana Yahweh ʔakuli ma'wun pəcau aban wun
ngga.

⁶ Acemani ka, wu dum nə rəcandəa kərkər
arə bwal acəu mənana kat à giləia aba Maləmce
Nggurcau mala Musa ka, sə wu kpatea. Wu kəa
na ama wun nə kyanggi wi ko atə bu-məli ko atə
bu-mənggare dāng,

⁷ sə wu kəa kpapi bəmur wun wunə
abwapəndəa mala anzali mənana à ueo abalə
wun ngga dāng. Yale wu kəa na ama wun nə
tunə lullə abakuli malea, ko wun nə kángir nəia,
ko wun nə kpata acəu malea, ko wun nə bun a
nzali abania dāng.

⁸ A kún mani ka, duməna púp wun nə lanzə arə
Yahweh ʔakuli ma'wun, kəla mana wu pə yi pur
a yalung ngga.

⁹ <<Yahweh ka pərna abwapəndəa mala anzali

məgulke andə amana à kùtì wun nə rəcandəa ka, a badəm wun. Sə wun ngga, kəbwa pà kàm mənana gandə came a badəm wun ngga dāng yi pur a pwari man yalung ngga.

¹⁰ Bwa mwashat ma'wun nə loasətà abwana á-mwashat acemənana Yahweh Bakuli ma'wun nda mənana kə munəo ace wun, kəla mana pàcau ace aban wun ngga.

¹¹ Acemani ka, wu dum nə tsəkiru pepè, wu earce Yahweh Bakuli ma'wun.

¹² Acemənana bə wu pələ nzəm wun, sə wu lanzə arə acili abwapəndəa mala anzali mənəia mənana à ueo abalə wun, sə wu kùtì a al rəarə wun wunəia, mənana nə kánə wun a kpapi bamur wun wunəia, sə yìà andə wun ngga,

¹³ wu sələ əma nə məsəṭacau Yahweh Bakuli ma'wun pà nə nyare nə pər abwapəndəa mala anzali mənəia dəm a badəm wun dāng. A kún mani ka, à nə dupa wun gír'damban andə gbəlì. À nə do kəla nkamso mənana nə kok wun a nzəm wun, sə kəla azwe mənana à nə soaki wun a məsə wun ngga, gandəa wun nə kidiki, wun nə mali nzali məboarne mənana Yahweh Bakuli ma'wun pàna wunì ka.

¹⁴ <<Sə adyan ngga málá mə nə o a njar mənana banza kat ukiyi kam ngga, sə wun kat wu sələna a babum wun andə yiləmi wun ama, atà apacau məboarne mənana Yahweh Bakuli ma'wun pà aban wun ngga, kəbè pà kàm mənana kpa ka dāng. Yìà kat ka à yi lúmsənà ace wun; ko mwashat atea kpa dāng.*

* **23:14 23:14** Balli aba: Jes 21:45.

15 Səama kəla mənana agir məboarne mənana kat Yahweh Bakuli ma'wun pacau acea aban wun ngga, à yì lúmsənà ka, anggo gbal sə Yahweh nə yinə agir məbike mənana kat bangcau acea ka amúr wun, shebè kîdîkînà wun, wu maləni bá nzali mənana Yahweh Bakuli ma'wun pana wuni ka,[†]

16 bə wu yàlî kùrcau mala Yahweh Bakuli ma'wun, mənana tsəka wun nzongcau ace ama bə wu bwali, sə wu kùtî a kpata abea abakuli sə wu bun abania ka. Bumlulla mala Yahweh nə earbəsə amur wun, sə wun nə kîdîkî akaurəa, wun nə malî bá nzali məboarne mənana pana wuni ka.>>

24

À kwakita kùrcau abəshe a Shekem

¹ Jesəwa ram atau mala Isərayila kat a Shekem sə tunə abwana-məgule, andə amúrû, andə amə'bashî, andə amə'sàrəban mala Isərayila. Sə à yinə bamuria abadəm Yahweh.

² Sə Jesəwa banggi abwe kat ama, <<Yahweh, Bakuli mala Isərayila bang ama, <A pwarian ngga, aká-wun do a nkaring Yiufəretis, sə à kpata abea abakuli. Mwashat atə aməno yì aká-wun ngga nda Tera tár a Ibərayim andə Naho.

³ Pələa ən twal kà wun Ibərayim a nkaring Mùr Yiufəretis sə ən gingnəi aba nzali Kan'ana puppup, sə ən tsək aməkè lakkì pas. Ən pe wi Ishaku.

[†] 23:15 23:15 Balli aba: Pəris 26:14-33; Nggur 28:15.

4 Sə mala Ishaku ka, ən pe wi Yakupu andə Isəwa. Sə ən pe Isəwa nzali mūr-nkono Seyir bə duk girkuma male, səama Yakupu andə amuni ka, à o a Masar.

5 << <Pələa ən túr Musa andə Haruna, sə ən yinə gír'mur'mwana amúr Masar nə gir mənana ən pé abaləi ka, sə nənzəmò ka ən pusə wun, wu purî baləi.

6 Lang ən pusə aká wun, à purî Masar ka, à yi bik Nggeamúr Nzuno. Sə amə Masar pəta aká-wun nə awaru-pər andə amə'pər, aban ká a Nggeamúr Nzuno.

7 Sə lang à bua abanam Mim Yahweh ka, ən tsək pəndəa anrea andə amə Masar. Ən tsək nggeamúr eau amúr amə Masar, sə gír amúrià; wu səni nə məsə wun yì gír mənana ən pe a Masar ka. Sə wu do a babondo banì sauwa.

8 << <Pələa ən yinə wun a nzali mala amə'Amor, mənana à do a bə nkaring mala Jodan ngga. À munə arə wun, sə ən tasəia a babù wun, sə wu ak nzali malea pələ girkuma ma'wun.

9 Pələa Balak muna-bwabura mala Zippor, murəm mala Mowap, loasə munəo arə Isərayila. Sə túrbān à tunə Bil'am muna-bwabura mala Beyo acemənana bə sú wun ngga,

10 səama ən kwakikiram arə Bil'am dāng. Yale yì ka tsəka wun bű. Nda ən amsə wun a babù.

11 << <Sə wu yàlì Jodan, wu yiu a Jeriko, sə aburana mala Jeriko munə arə wun, sə anggo gbal amə'Amor, andə amə'Periz, andə amə'Kan'ana, andə amə'Hitti, andə amə'Girgash, andə amə'Hivi, andə amə'Jebus. Sə ən tasəia a babù wun.

12 Aba ká ma'wun ngga, ən tasə amə'ta-nta a badəm wun mənana à pər amurəma bari mala amə'Amor ka; pà nə anggeabyau ko amundi ma'wun sə wu kum mənəia yì limurəm ngga dāng.*

13 Ən pa wun nzali mənana wu tanni ace raka, andə anggea-là mənana wun nə beǎ raka, sə wu do abaləia. Wu lì abəla-nggun mala ababan-anap andə amala ababan olif mənana wun nda wu pandə raka.>

Wu twal bwa mənana wun nə kpate ka

14 <<Ado ka, wu ɓanggi Yahweh sə wu kpate nə ɓabum mwashat, sə aba məsəcau. Wu sukki abakuli mənana aká-wun kpatea a nkaring Nggeasala Yiufəretis, sə a Masar ka, sə wu kpata Yahweh.

15 Sə ɓə kpata Yahweh ka, bealbikea na a məsə wun ngga, wu twal yalung, bwa mənana wun nə kpate ka, ko abakuli mənana aká-wun peri abania a bù-nzali mənana a nkaring Nggeasala Yiufəretis ka, ko abakuli mala amə'Amor, nzali mənana wu ndanədo abaləi ka. Səama mim sənə amə'ɓala mem ngga, səm nə kpata Yahweh.>>

16 Pələa abwe ear ama <<Bə sappi ban səm yi mana səm nə deki Yahweh, sə səm nə kpata abea abakuli ka,

17 acemənana Yahweh Bakuli ma'səm nda mənana pusə səm, sənə aká-səm aba nzali Masar, aba ɓala mala doguro, sə yì nda mənana pakki aməno yì agir-ləmdəa məgulke ka, a məsə səm. Yál səm arə anjar mənana kat səm wari kam ngga, sə abalə abwapəndəa mənana səm kùtí nəbania ka.

* 24:12 24:12 Səni aba: Pur 23:28; Nggur 7:20

18 Sə Yahweh pər abwapəndəa kat abadəm səm, yì amə'Amor mənana à do a nzalinì ka. Acemani ka, səm nə kpata Yahweh, acemənana yì ka nda 'Bakuli ma'səm.>>

19 Sə Jesəwa banggi abwe ama, <<Wu pà wu nə gandə kpata Yahweh dāng, acemənana yì ka 'Bakuli məfele na. 'Bakuli mə'mbali na; pà nə twala-wun-ban amgbicau ma'wun ko acaubikea ma'wun dāng.†

20 ‡Bə wu deki Yahweh sə wu kpata abəri abakuli ka, yì ka nə pələa arə wun, nə pàkka wun məbane, sə nə kidiki wun, kat andə amani ama dīdīyal ka, pàngnə́nà wun məboarne ka.>>§

21 Sə abwe eari Jesəwa ama <<Awo, səm nə kpata Yahweh.>>

22 Pələa Jesəwa banggi abwe ama <<Wu nda ka amə'nakún arə bamurə wun ama wu twalna Yahweh, wun nə kpate.>> Sə à ear ama, <<E, səm nda ka amə'nakún!>>

23 Jesəwa na ama, <<Ado ka, wu vwakibu wun arə abəri abakuli mənana abalə wun ngga, sə wu pà babum wun aban Yahweh 'Bakuli mala Isərayila.>>

24 Sə abwe ne Jesəwa ama, <<Yahweh 'Bakuli ma'səm na səm nə kpate, sə gì na səm nə oè ka.>>

25 Anggo sə Jesəwa kùrcau nə abwe a pwari mənə, sə tsəkia wia anzongcau andə angguracau a Shekem.

† 24:19 24:19 Balli aba: Nggur 29:20; 30:17-18. ‡ 24:20 24:20 Balli gbal aba: 1Kpa 28:9; 2Kpa 15:2; Ezr 8:22; Isha 1:28; 65:11,12; Ir 17:13. § 24:20 24:20 Balli gbal aba: Jes 23:15; Isha 63:10; Atúró 7:42.

²⁶ Sə Jesəwa gilə amənia yì acau ka aba Maləmce Nggurcau mala Bakuli. Sə twal tali mægule, tamsəi a tərta nggun mægule mənana nda tù nə ban Taragula mala Yahweh ka.

²⁷ Sə Jesəwa ne abwe kat ama, <<Wu səni, mənia yì tali ka, nə duk girnakun arə səm, acemənana onğəna acau mənana kat Yahweh bangga səm ngga. Acemani ka, nə duk girnakun arə wun, ace mgbàllì wun arə təmce Bakuli ma'wun.>>

²⁸ Pələa Jesəwa mesə abwe bəà o, koyan ngga a nzali libala male.

Jesəwa andə Eleaza wǔ

²⁹ Anzəm amənia yì agir ka, Jesəwa muna-bwabura mala Nun, guro mala Yahweh wǔ, lang bwaləna pələa gbəman-mwashat nə lum (110) ngga.

³⁰ Sə à tsək luí a nzali libala male a Timnat-Sera, mənana nda a nzali múr-ankono mala Ifərem ngga, nə njar-nza mala Nkono Gash.

³¹ *Amə Isərayila kpata Yahweh aba do-yiləmu mala Jesəwa kat, sə abalə anonggio kat mala abwana-mægule mənana à ueo nəyiləmu anzəm lú mala Jesəwa, sə à sələnace túró mənana kat Yahweh pè ace Isərayila ka.

³² Sə mala amú Yisəfu mənana amə Isərayila pwanía a Masar ka,† à tsəia a Shekem, a baban mənana Yakupu kúró a bù amuna-burana mala Hamo, tár Shekem nə agbatali bolo-azərfa gbəman-mwashat ka (100). Banì duk nzali libala mala aməkà Yisəfu.

* **24:31 24:31** Səni gbal aba: Akas 2:7. † **24:32 24:32** Balli aba: Tite 50:25; Pur 13:19.

³³ Sə Eleaza muna-ḡwabura mala Haruna wŭ, sə à tsəkbani a Gibiya, là mala muna-ḡwabura male Finehas, mənana à pe wi a nzali mŭr-ankono mala Ifərem ngga.

Mbula-Bwazza
Portions of the Holy Bible in the Mbula-Bwazza
language of Nigeria

copyright © 2022 The Seed Company

Language: Mbula (Mbula-Bwazza)

Contributor: The Seed Company

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-12

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 10 Sep 2025 from source files dated 12 Jul 2025

dc693218-7e0b-5547-ab57-2e0275b90e93